

Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren Ekintza Plana

2021eko iraila

ISEK-Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluak onartua, 2021eko uztailaren
21eko osoko bilkuran

1.3. SUSTAPENA	IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO EKINTZAK FINANTZATZEA.	50
1.4. SUSTAPENA	PARTE-HARTZE POLITIKOA BERMATZEA.....	51
2.1. SUSTAPENA	GIZARTE- ETA ENPRESA-SARE SENDO BAT SORTZEN LAGUNTZEA, IRISGARRITASUNERAKO IRTENBIDE TEKNOLOGIKOAK EMANGO DITUENA.	52
2.2. SUSTAPENA	GIZARTE-BERRIKUNTZAREN BIDEZ LAGUNTZA- ETA ARRETA-EREDUAK BULTZATZEA.	54
2.3. SUSTAPENA	FORMULA ALTERNATIBOEN BIDEZ GATAZKAK PREBENITZEA ETA KONPONTZEA.	55
5)	AURREKONTUA	56
6)	PLANAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA.....	57
7)	ERANSKINAK	59
7.1..	ERABILITAKO METODOLOGIA	59
7.2..	ZEHARKAKOTASUNA	61

Grafikoen aurkibidea

Grafikoa 1.	Irisgarritasunean identifikatutako zailtasunak.	10
Grafikoa 2.	Ekintza Planarekin bat datozen Garapen Jasangarriko Helburuak.....	15
Grafikoa 3.	Estrategiaren jarduera-eremuak	16
Grafikoa 4.	Estrategiaren eta Ekintza-Planaren printzipioak.	20
Grafikoa 5.	Estrategiaren helburuak eta Ekintza Planaren ardatzak. ..	23
Grafikoa 6.	Ekintza Planaren 6 ardatzak.....	25
Grafikoa 7.	Ekintza Planaren ildoak.	32

SARRERA

Justizia, kohesioa, duintasuna eta inklusioa euskal politika publikoen barruan kokatzen diren balioak dira, eta plan honen eta beste plan batzuen helburu gisa ez ezik, bidean ere egon behar dute, beste faktore batzuen mende egon gabe. Horrela, euskal gizartea balio horiek defendatzeagatik bereizi izan da, bai ondo garatutako elkarte-ehunaren bidez, bai horien aldeko apustua egin duten erakunde eta politiken bidez.

Politikaren adibide bat da 2017an Euskadik irisgarritasun unibertsala sustatzeko konpromisoa hartu zuela, Irisgarritasunaren Euskal Kontseiluaren ezohiko osoko bilkuran Lehendakariak egindako adierazpenaren bidez. Osoko bilkura hori Irisgarritasuna Sustatzeko Legearen onarpenaren 20. urteurrenaren oroimenez egin zen. Arau aitzindari horrek pertsoneri gizarte- eta komunitate-bizitzan erabat integratzea eta parte hartzea eragozten dieten oztopo fisikoekin eta komunikazio-oztopoekin amaitzea proposatu zuen. **Gizarte justuak gizarte irisgarria izan behar du.**

Konpromiso horrek Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategia baten oinarriak ezartzea suposatzen zuen. Estrategia hori zeharka, diziplina eta sektore anitzetan garatuko da, eta **irisgarritasun-kontzeptu berri bat** jasoko du, diskriminazio-mota guztiak saihesteko eta Euskadi gizarte inklusibo eta justu bat, modernoagoa eta hobea izateko aukera emango duena. Estrategia horrek oinarri batzuk izango ditu, Euskadi erabat irisgarria izan dadin, ez bakarrik hiri-espazioei, eraikin publikoei, lantokiei eta etxebizitzetara dagokienez, baita komunikazio digitalaren aukera berriak irekitzen dituzten ingurune ez-fisikoei eta herritarren eskubide guztiei dagokienez ere.

Hala, Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluaren Osoko Bilkurak, 2019ko abenduaren 11n egindako bileran, aho batez onartu zuen "Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategia" dokumentua, lehendakariak hartutako konpromisoari erantzuteko, eta kontuan hartuta Euskal Autonomia Erkidegoko herritar guztiei irisgarritasuna bermatzea euskal gizarte osoak, jardun-arlo guztietatik jardun integral eta integratzailearen bitartez, bere gain hartu behar duen konpromisoa dela, Eusko Jaurlaritzak Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal

Estrategia onartzeko erabakia hartu zuen, 2020ko otsailaren 4an egindako bilkuran.

Estrategian, funtsezko erreferentzia gisa jasotzen zen Nazio Batuen Desgaitasuna duten Pertsonen Eskubideei buruzko Konbentzioak dakarren konpromisoa, zeinak estatuei eskatzen baitie neurriak har ditzatela desgaitasunen bat duten pertsonak, gainerakoek baldintza berberetan, inguruneetara, komunikazioetara eta zerbitzuetara sarbidea izan dezaten ziurtatzeko. Baina Estrategiak konpromiso hori zabaldu ere egiten du, unibertsaltasunari begira, eskubide horiek pertsona guztiei bermatu ahal izateko. Ikuspegi eguneratua da, eta ez du kontuan hartzen irisgarritasuna desgaitasuna duten pertsonei soilik dagokiela.

Estrategia eta berau garatzen duten planek, azken batean, irisgarritasunaren kontzeptu hau, desgaitasuna duten pertsonentzako oztopoak kentzea gisa ulertzen dena, gainditu nahi dute kontzeptu zabalago baten bidez, ingurune, prozesu, produktu, zerbitzu eta komunikazio guztiak pertsona guztientzat erabat irisgarriak, erabilgarriak eta ulergarriak izan daitezzen.

Behin Eusko Jaurlaritzak Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategia onartuta, eta erakunde-adierazpenen eta arau-esparruaren babesa jasota, Euskadiko irisgarritasun unibertsalaren irrika errealitate bihurtu behar da, eta **pertsona guztiek ingurune, produktu, zerbitzu eta informazioetara irispidea izateko eta horiek erabiltzeko duten eskubidea modu aske eta autonomoan, gure gizartearen esparru guztietan**, gauzatzeko aukera emango duten ekintzen multzoa aurkezten da.

Ekintza Plan hau COVID-19aren osasun-krisiarekin bat etorri da denboran. Normaltasun berri bati buruzko mezu instituzionalek auresuposatzen dute ezagutzen genuena ez dela itzuliko, edo, itzultzekotan, ez dela modu berean izango. Onarpen horrek garrantzi handia du, eta aldaketak ekarriko ditu ia arlo guztietan: kontsumitzeko moduan, lan egiteko moduan, dibertitzeko moduan, harremanak izateko moduan, mugikortasunean, garraioan... Baina, ezinbestean, aldaketak egon arren, Euskadik gizarte gisa hartu dituen konpromisoak bete behar dira. Politikek pertsonen beharrei erantzun behar diete, baita krisi

ekonomiko edo sanitarioaren garaian ere. Testuingurua krisian egon daiteke, baina ez balioak.

Testuinguru horretan aldaketa nabarmenak eta iragartzeko zailak, izaera sozialekoak edo teknologiaren inplikaziozkoak aurreikusten dira, eta horrek indartu egiten du Estrategia sortzeko erabiltzen zen ideia, tresna dinamiko gisa, eta, nolabait, zeharkako irisgarritasun unibertsala lortzera bideratutako ekintzen multzorako oinarritzko dokumentu inspiratzaile gisa. Plana, beraz, lan-tresna irekia eta malgua da, eta, bere balio, printzipio eta helburuen babesean, erronka berriei erantzun behar die.

Laburbilduz:

Estrategiaren eta Ekintza Planaren arabera, irisgarritasuna pertsona ororen eskubidea da, desgaitasun-egoeran egon edo ez. **Hau pertsona guztientzako plana da (unibertsala).**

Planak pertsonak eremu guztietan dituzten beharrei erantzun nahi die, irisgarritasuna hirigintzara edo eraikuntzara mugatzea gaindituz. **Plan honek arlo guztiei eragiten die (zeharkakoa).**

Plana arlo bakoitzean eboluzionatuko duen eta garatuko den prozesu baten abiapuntutzat hartu behar da. Prozesu horrek oztopo fisiko eta mentalak, sozialak eta instituzionalak bota beharko ditu, gizarte osoa eta zeharkakotasunerako eta unibertsaltasunerako eragileak inplikaturaz joango da, eta denboretara egokituko da. **Plan dinamiko eta inspiratzailea da.**

1) IRISGARRITASUNAREN KONTZEPTU BERRI BATERANTZ

Ekintza-plana Irisgarritasun Unibertsaleko Euskadiko Estrategiaren tresna da, eta "ekintza positiboko neurri gisa balio behar du, pertsona guztientzako aukera- eta tratu-berdintasunaren, diskriminaziorik ezaren eta irisgarritasun unibertsalaren oinarritzko printzipioak bermatzeko, gizartean eta komunitatean garapen osoa, autonomia eta askea izan dezan, eskubide guztiak benetan erabiliz".

Irisgarritasunaren ikuspegi unibertsal eta zeharkako horrek pertsonen beharrak kontuan hartzea eskatzen du, inguruneak, produktuak, zerbitzuak eta informazio- eta komunikazio-elementuak eskubideen erabilera mugatu ez dezaten.

Talde zehatzetan ardaztutako ikuspegiak gainditzea, pertsona eta egoera bakoitza desberdina dela ulertzea, begirada unibertsala izatea, hain zuzen ere, erronka horiei erantzun behar die Ekintza Plan honek eta berau garatuko duten ondoz ondoko planek.

Planak aukera eman behar du gizartearen eremu guztietako jarduerak eta politikak zeharkakoak izan daitezen, eta Euskadi pertsona guztientzat irisgarri izateko helburu komuna lortzera bideratu behar ditu.

1.1. AURREKARIAK

2018ko lehen seihilekoan, Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseiluak (ISEK) aurrera egin zuen strategiaren diagnostikoan eta diseinuan, eta, horretarako, irisgarritasunari lotutako erronkaren tamaina marraztu nahi izan zuen.

Diagnostiko horrek egiten duen marrazkiak agerian uzten du Estrategia bera eta Plana eraikitzeke prozesuan asko aurreratu dela, ez hainbeste ematen dituen emaitzengatik, baizik eta ematen duen ikuspegiagatik; izan ere, irisgarritasunaren kontzeptu gainditu baten marrazki partziala da, eta espazio fisikoan eta hirigintzakoan jartzen du arreta. Hau da, abiapuntuko egoera da

irisgarritasun-kontzeptu bat maneiatzea, alderdi fisikora oso mugatua eta desgaitasunarekin oso asimilatua. Plan honetara daraman prozesua unibertsaltasun gutxiko eta zeharkakotasun gutxiko irisgarritasunaren kontzeptuarekin hasten da, kontzeptu hori oraindik ere oso txertatuta baitago Planak proposatzen dituen ekintzen garapenean hain zuzen ere arduratsuak izan behar duten eragile askorengan.

Dokumentu- eta estatistika-iturriak aztertzeaz gain, funtsezko eragileekin elkarriketak egin ziren, eta informazioa biltzeko fitxa bat betetzeko eskatu zitzaizen hainbat elkarte eta erakunde publikori. Era berean, talde-dinamikak egin ziren (esparru publikoko talde tematikoa eta esparru pribatuko talde tematikoa), informazioa zabaltzeko. Prozesu horretatik abiatuta, ondorio hauek atera ziren:

- Oro har, elkarteek aitortzen dute asko aurreratu dela irisgarritasunaren arloan, baina duela 20 urte baino gehiago onartu zela Legea, eta oraindik asko dago egiteko. Kasu askotan, irisgarritasunaren arloko sentsibilizazio-, informazio- eta prestakuntza-falta antzematen da. Oraindik ez da lehentasunezko alderdi gisa planteatzen.
- Irisgarritasuna ez da zeharkako kontu gisa ulertzen. Praktikan, "irisgarritasun puntuala" lantzen da, ez da benetan "irisgarritasun unibertsala" aplikatzen.
- Askotan, irisgarritasunaren kontzeptua irisgarritasun fisiko gisa ulertzen jarraitzen da, eta ez da kontuan hartzen ikusmenekoa, entzumenekoa edo kognitiboa. Horregatik, irisgarritasun fisikoaren hobekuntzan gainerakoetan baino gehiago aurreratu da.
- Desberdintasun nabarmenak daude udalerrien artean.
- Dokumentu-iturrien ezaugarri nagusia heterogeneotasuna da. Irisgarritasunari buruzko informazioa oso sakabanatuta dago hainbat iturritan, eta ez da osoa. Kasu askotan informazioa zaharkituta dago jada. Gainera, zaila da egoera kuantifikatzea, analisi asko pertzepzioetan oinarrituta baitaude (ezagutza "informala").

1.2. FUNTSEZKO KONTZEPTUAK

Gure gizartea pertsona desberdinek osatzen dute, ezintasun-egoeran egon edo ez, bizitzako une desberdinak dituztenak, bizitzako uneraren batean egoera desberdinak dituztenak. Pertsonak ez dira gaitasun edo muga berberekin zahartzen, desberdin zahartzen dira. "Pertsona guzti-guztiok gaitasun funtzional desberdinak ditugu eta izango ditugu gure bizitzan zehar¹."

Estrategia eta Ekintza Plana giza eskubideen eta pertsonen duintasunaren arau-esparruaren barruan kokatzen dira, eta, era berean, OMEren aurreikuspenekin bat datoz, gizarte-partaidetza pertsonak ingurune orokorrean eta komunitarioan "funtzionatu" eta, bere gaitasunetik edo beharrezko laguntzetatik abiatuta, bizi eta moldatu ahal izateko kate gisa ulertzen baitu. Ez dago desgaitasuna duen pertsonarik, ingurune, baliabide edo zerbitzu desgaitzaileak baizik. Horrela, bada, desgaitasuna egoera bat da, eta hura sortzen duten faktoreen arteko erlazio konplexuak, pertsonaren barrukoak eta kanpokoak direnak, egoera horietan dauden pertsonak bezain desberdinak diren egoerak eragiten ditu.

Ingurune irisgarriari esker, pertsonak, muga fisikoak edo gaitasun-mugak dituzten arren, autonomia handiagoz funtziona dezakete, baita haien mendetasun-maila murriztu ere. Azken batean, beren eskubideak hobeto balia ditzakete.

Irisgarritasun Estrategiaren diagnostikoak eta esparru orokorrak gaindituztat jotzen dute irisgarritasun kontzeptuaren ikuspegi asistentzialista. Pertsona guztiok gara eskubide eta betebeharren subjektu, eta guztiok gauzatu ahal izan behar ditugu eskubide eta betebeharrak horiek osotasunean, eta, era berean, eskubide eta betebeharrak behar bezala baliatzearen erantzule izan behar dugu. Irisgarritasun unibertsala herritar guztien aurrerabiderako eta onerako ekarpena da.

¹ Osasun Sailaren Marko Estrategikoa 2021-2024.

Estrategian, arau-testuinguruaren atalean, erreferentziatzeko hainbat arau eta kontzeptu aipatzen ziren, estrategia garatzeko eta Ekintza-Plan honetarako oinarri gisa balio dutenak. Horien guztien artean, nabarmentzekoa da **Nazio Batuen desgaitasuna duten pertsonen eskubideei buruzko Konbentzioa**, 2006ko abenduaren 13an onetsia, nazioarteko lehen tresna loteslea izan zena giza eskubideen esparruan, eta estatuei exijitzen die desgaitasunen bat duten pertsonen giza eskubide eta oinarrizko askatasun guztiak babestu eta zaindu ditzatela².

Laburbilduz, eta Estrategiak aurreikusi bezala, Irisgarritasun Unibertsalaren eta Pertsona guztientzako diseinuaren kontzeptuek honako ondorio hauek dituzte:

- Irisgarritasun unibertsalak baldintzak bermatu behar ditu ibilbide, ingurune, prozesu, ondasun, produktu, zerbitzu, objektu, tresna, lanabes, eta gailu guztiak pertsona guztiek, salbuespenik gabe, erabil ditzaten, betiere informazio ulergarria hizkuntza argian eskainiz, eta, hala badagokio, gizartearen ahalik eta maila handienak ulertzea errazten duen beste edozein formatutan, hala nola irakurketa errazeko formatuan.
- Irisgarritasun unibertsala "irisgarritasun-kate" osoan hartu behar da kontuan.
- Irisgarritasun unibertsalak desgaitasuna duten pertsonentzako erreserba-kuoten eredutik, desberdintasuna ezabatzeko edo murrizteko ekintza positiboko formula gisa, pertsona guztientzako irisgarritasun-eredura igarotzea dakar.

² Pertsona desgaituen eskubideei buruzko Nazio Batuen 2006ko Konbentzioaren 9. artikulua: "Estatu Alderdiak neurri egokiak hartuko dituzte, pertsona desgaituek, gainerakoen baldintza berberetan, ingurune fisikorako, garraiorako, informaziorako eta komunikazioetarako irispidea izan dezaten, informazioaren eta komunikazioen sistemak eta teknologiak barne, bai eta jendeari irekitako edo erabilera publikoko beste zerbitzu eta instalazio batzuetarako irispidea ere, hiriguneetan nahiz landa-guneetan. Neurri horiek, sarbide-oztopoak eta -eragozpenak identifikatu eta ezabatzea barne, honako hauei aplikatuko zaizkie, besteak beste: eraikinei, bide publikoei, garraioari eta kanpoko eta barruko beste instalazio batzuei, hala nola eskolei, etxebizitzei, mediku-instalazioei eta lantokiei; eta informazio-, komunikazio- eta bestelako zerbitzuei, zerbitzu elektronikoak eta larrialdietakoak barne."

- Irisgarritasun unibertsala arau orokorra da, eta ez etengabeko salbuespena.
- Ezin da esan "arrazoizko doikuntzak" termino juridiko zehaztugabea denik jarraibide eta irizpide argi eta objektiborik gabe.

Estrategiak eta bere Ekintza Planak beste printzipio edo kontzeptu batzuekin bat egitea eskatzen dute, begiraden eta politiken konbergentzia sustatzeko, jarrera-egokitzapenei ekiteko eta araudian jasotzen ez diren egoerei aurrea hartzeko. Kontzeptu horiek ez dute inola ere ordeztzen irisgarritasunaren kontzeptua, ez eta irisgarritasunerako eskubidea ere, eta ez dira inola ere ulertu behar araudia betetzeko eskakizun-murrizketatzat. Erabilgarritasuna, ulergarritasuna, adiskidetasuna, zerbitzu publikoaren kalitatea edo laguntza-eredua dira Ekintza Planean irisgarritasunarekin batera agertzen diren kontzeptu horiek.

Milurtekoko Garapen Helburuak (MGH), 2000. urtean nazioarteko komunitateak sinatutakoak – 2015. urterako mugarekin –, ibilbide bat behar zuten, eta, horrela, NBEk (2015) Garapen Iraunkorrari buruzko 2030 Agenda onartu zuen, herrialdeek eta pertsonak beren bizitzak hobetzeko bide berri bati ekin ziezaioten, inor atzean utzi gabe. Agenda honek Garapen Jasangarriko 17 helburu ditu. Garapen Jasangarriaren Helburuek beren gain hartzen dituzte amaitzeke dauden MGHei buruzko zereginak, eta asmo handiagokoak, parte-hartzaileagoak eta, batez ere, unibertsalagoak dira. Estrategia eta Ekintza Plana estuki lotuta daude 17 helburuetatik 6rekin:

- 3. helburua: Guztiontzat eta adin guztietan bizimodu osasungarria bermatzea eta ongizatea sustatzea.
- 4. helburua: Guztiontzako kalitatezko hezkuntza inklusiboa nahiz bidezkoa bermatzea eta etengabeko ikaskuntzarako aukerak bultzatzea.
- 8. helburua: Guztiontzako hazkunde ekonomiko jarraitua, inklusiboa eta jasangarria, enplegu betea eta produktiboa nahiz lan duina sustatzea.
- 9. helburua: Azpiegitura erresilienteak eraikitzea, industrializazio inklusiboa eta jasangarria bultzatzea, eta berrikuntza sustatzea.
- 11. helburua: Hiriak eta giza kokaguneak inklusiboak, seguruak, erresilienteak eta jasangarriak izatea lortzea.
- 16. helburua: Garapen jasangarriko gizarte baketsuak eta inklusiboak sustatzea.

Grafikoa 2. Ekintza Planarekin bat datozen Garapen Jasangarriko Helburuak.

1.3. JARDUERA-EREMUAK ETA ZEHARKAKOTASUNA

Planean planteatutako jarduera-eremuak onartutako Estrategian aurreikusitakoak dira, eta bat datoz funtsezko erreferentzia-esparruekin³.

Eremu horiek une jakin batean egindako zeharkako ikuspegi bati erantzuten diote, baina abiapuntutzat hartu behar dira, plan dinamiko batean, hargatik eragotzi gabe horiek, aldi berean, bikoiztuta egotea, jarduketa jakin batzuei erantzuteko, sailen egituretan izandako aldaketengatik edo arlo batzuetan azalpen gehiago behar izateagatik, hala nola, kirola, teknologia edo sustapen ekonomikoa.

Grafikoa 3. Estrategiaren jarduera-eremuak

Iturria. ISEK-IKEI (2019). EAEko Irisgarritasun Unibertsaleko Estrategiaren definizioaren hurbilketa.

Izan ere, gaur egun, sail askotan identifikatutako gobernu-plan estrategikoen (ikus 2. eranskina), modu batera edo bestera, irisgarritasuna dute helburu edo politika.

Hala ere, kontzeptuaren unibertsaltasuna, bereziki irisgarritasun kognitiboari dagokiona, apenas jasotzen da plan horietan, eta agerian uzten du esparru

³ Aukera-berdintasuna, diskriminaziorik eza eta irisgarritasun unibertsala bermatzen diren jardun-eremuak (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua). Desgaitasunari buruzko 2010-2020 Europako Estrategiaren lehentasunezko jarduera-eremuak.

orokor baten beharra, eremu guztietako garapenak inspiratuko dituen planen plan batena.

2) PLANAREN PRINTZIOAK ETA HELBURUA

Diagnostikoa, Estrategia eta Ekintza-Plana ekintza positiboko neurriak dira, eta pertsona guztientzako aukera- eta tratu-berdintasunaren, diskriminaziorik ezaren eta irisgarritasun unibertsalaren oinarritzko printzipioak bermatzera bideratuta daude, gizarte- eta komunitate-ingurunean haien garapen osoa, autonomia eta askea lor dadin, haien eskubide guztiak benetan baliatuz.

ISEKek (Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilua) uste du beharrezkoa dela Euskadiri mekanismoak ematea politikak egokitzeko eta "Euskadi pertsona guztientzat irisgarria" izan dadin lortzeko jarduera eraginkorrak hartzeko.

Estrategiaren Ekintza Planak Estrategiak berak bere gain hartzen dituen funtsezko printzipioak ezartzen ditu, eta, funtsean, Desgaitasuna duten pertsonen eskubideei eta haien gizarteratzeari buruzko Lege Orokorren Testu Bategina onartzen duen azaroaren 29ko 1/2013 Legegintzako Errege Dekretuak printzipio horiei buruz egiten duen definiziotik abiatuta egiten du hori.

- **Aukera-berdintasuna:** Desgaitasuna dela-eta ez izatea diskriminaziorik, ez zuzenekorik ez zeharkakorik, diskriminazio horretan sartzen delarik edozein bereizketa, bazterketa edo murriztapen, desgaitasuna duten pertsonen otopatzen diena politikaren, ekonomiaren, gizartearen, lanaren, kultuaren edo gizarte zibilaren arloan edo beste arlo batean dagozkien giza eskubide eta funtsezko askatasun guztiak baldintza berdinekin aitortzeko, goza ditzaten edo balia ditzaten (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua).
- **Bizimodu independentea:** Egoera bat da, zeinean desgaitasunarekiko pertsonak bere existentziaren gainean erabakitzeke duen ahala baliatu eta bere komunitateko bizimoduan aktiboki parte hartzen baitu, nortasuna libreki garatzeko eskubidearen arabera (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua)..
- **Pertsona guztientzako diseinua:** Jarduera honen bitartez, hasiera-hasieratik pentsatzen edo proiektatzen dira, ahal den neurrian, inguruak, prozesuak, ondasunak, produktuak, zerbitzuak, objektuak, tresnak, egitasmoak, gailuak edo tresna, pertsona guztiek ahalik eta

gehien erabiltzeko moduan, ez egokitzerik ez diseinu espezializaturik beharrik gabe. "Diseinu unibertsala edo pertsona guztientzako diseinua" erabiltzen denean, ez dira baztertzen desgaitasunen bat duten pertsona jakin batzuen multzoentzako laguntza-produktuak, behar badituzte (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua).

- **Zeharkakotasuna:** printzipio honen bidez, herri-administrazioek gauzatzen dituzten jarduerak ez dira izango pertsona horientzako ez beste inorentzako plan, programa eta ekintza espezifikoak egitea bakarrik, zeren eta jarduera publikoaren eremuetako edozeinetako ekintza-politika eta -lerro orokorrak lantzea ere sartzan baita hor, eta desgaitasunen bat duten pertsonen beharrianak eta eskariak ere kontuan hartuko baitira hartara. (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua).
- **Eragile guztien inplikazioa:** eraldaketa sozial eta kulturalerako betekizuna, desgaitasunen bat duten pertsona guztien parte-hartzea eta berdintasuna ahalbidetuko duten gizarte eta ingurune erabat inklusiboak lortzeko (Euskadiko desgaitasunari buruzko liburu zuria).
- **Gizarteratzea eta normalizazioa:** Gizarteratzearen printzipioaren bidez, gizarteak guztien onerako eta gizartearen kohesiorako balio konpartituak sustatzen ditu, eta bide ematen du desgaitasunen bat duten pertsona guztiek aukera izan dezaten bizimodu politikoan, ekonomikoan, gizartekoan, hezkuntzakoan, lanekoan eta kulturakoan osoko parte har dezaten eta gainerakoekiko berdintasunezko bizi-baldintzak goza ditzaten. Normalizazioaren printzipioaren arabera, desgaitasunarekiko pertsonak aukera izan behar dute baldintza berdinekiko bizimodua eramateko, beste edozein pertsonak eskura dituen leku, eremu, ondasun eta zerbitzu berberak eskuratuz (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua).
- **Elkarrizketa zibila:** Printzipio honen bidez, desgaitasunen bat duten pertsonen eta haien senitartekoen erakundeek parte hartzen dute, legeek eta gainerako arauak ezarritako baldintzen arabera, desgaitasunen bat duten pertsonak direla-eta gauzatzen diren politika ofizialak lantzen, gauzatzen eta politika horiek nola gauzatzen diren behatzen eta ebaluatzen; politika horiek, nolana ere, bermatu behar dute desgaitasunen bat duten umeei askatasunez adierazi ahal izatea beren iritzia eragiten dieten gai guztiei buruz, eta beren desgaitasunari eta adinari dagokion laguntza jaso ahal izatea eskubide hori baliatu ahal izateko (1/2013 Legegintzako Errege Dekretua).

Grafikoa 4. Estrategiaren eta Ekintza-Planaren printzipioak.

Ekintza Plana Estrategiaren ondorio da, eta Helburu Orokorrari eta bertan planteatutako Helburu Estrategikoei erantzutea du helburu. Erantzun horiek Planak ematen ditu, ardatz batzuetatik abiatuta, ezarri beharreko ekintzen multzoa, horien arduradunak, dagozkion baliabideak eta egutegiak definituz eta zehaztuz.

HELBURU OROKORRA

Pertsona guztiek ingurune, produktu, zerbitzu eta informazioetara irispidea izateko eta horiek erabiltzeko duten eskubidea gauzatzea, modu libre eta autonomoan, gure gizartearen esparru guztietan.

3) EKINTZA PLANAREN ARDATZAK ETA ILDOAK

Irisgarritasun Unibertsaleko Euskadiko Estrategia sei helburu estrategikotatik abiatuta eraikitzen da: Gobernantza, Kontrola, Sentsibilizazioa, Prestakuntza, Berrikuntza eta Sustapena. Ekintza-plan honen zeregina da helburu horiek betetzen laguntzea, eta, horretarako, ezarri beharreko ekintzen multzoa, noiz egin behar diren, nork egin behar dituen edo ekintzen arduraduna nor den definitu eta zehaztea, bai eta horiek gauzatzeko behar diren baliabideen kalkulua egitea ere.

Horrela, Planean garatu beharreko ekintzak sei Ardatzen inguruan egituratzen dira; eta ardatz horiek Estrategian artikulatutako sei Helburuei ematen zaien erantzun operatiboa dira. Planaren Ardatzak, beraz, bat datoz Estrategiaren Helburuekin, baina bilakaera eta egokitasun jakin bat izan dute, hiru logikaren ondorioz:

- Parte-hartzea. Estrategiak hainbat eragileren parte hartzearen eta ereduaren eraikuntza partekatuaren alde egiten du. Hala, Ekintza Planeko esku-hartzeek Estrategiaren diseinuari eta formulazioari buruzko kontrasteak eta balorazioak jasotzea aurreikusten zuten, funtsezko eragileekin, edukiz eta koherentzia operatiboz hornitzeko. Horrela, eragile horien ekarpenak jasotzea eta horiei zentzua ematea egokia dela ondorioztatzen da.
- Estrategiaren printzipioekiko koherentzia. Estrategiaren unibertsaltasuna eta zeharkakotasuna argi geratu behar dira helburuen formulaziotik bertatik.
- Hizkuntza argia. Estrategiak eta Planak hizkuntza argiaren alde egiten dute. Beraz, Helburuak premisa horren arabera formulatu eta, hala badagokio, egokitu behar dira.

Hiru logika horiei zeinu-hizkuntza gehitu behar zaie hala eskatzen duten ekintzetan, gainerako hizkuntzei emandako tratamendu berarekin eta ezagutza orokortzen laguntzeko modu gisa.

Funtsean, Plan hau Estrategiaren Helburuei erantzuten dieten ardatzekin egituratzen da, helburuekin bat eginez, baina terminologia neurri batean egokituz eta planteatutako hiru logikekin koherentea den arkitektura eskainiz, horiek ere Estrategiaren logikak baitira. Gainera, laugarren logika bat dago, operatiboa, eta horren ondorioz, Ekintza Planeko Ardatzak antolatu eta taldekatu egiten dira, helburu orokorra lortzera modu argian bideratzeko. Sei ardatz horiek hauen inguruan antolatzen dira: zer egitura behar den, zer aldaketa behar diren eta zer egin behar den irisgarritasuna sustatzeko.

Grafikoa 5. Estrategiaren helburuak eta Ekintza Planaren ardatzak.

Berrikuntza

Berrikuntzaren bidezko irtenbideak

Grafikoa 6. Ekintza Planaren 6 ardatzak.

BEHARREZKO EGITURA.

Zer egitura behar den ekintzak gauzatzeko. OINARRIA da.

- 1. Gobernantza: irisgarritasunaren kudeaketa.**
- 2. Eskubideak bermatzeko esparru juridikoa.**

BEHARREZKO ALDAKETAK.

Zer aldaketa egin behar diren azken helburuetara iritsi ahal izateko. BIDEA dira.

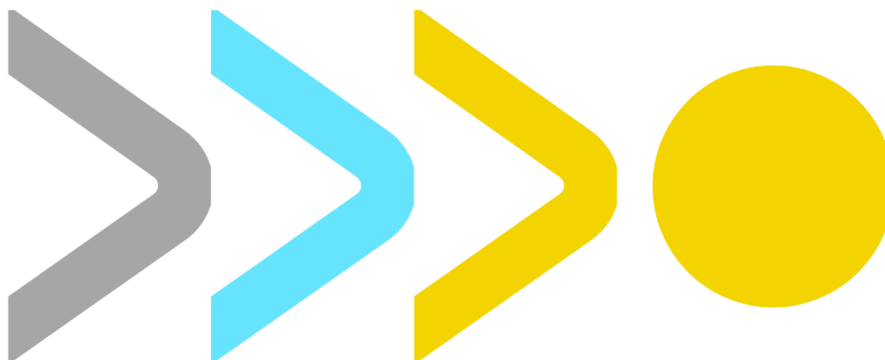
- 1. Erantzukidetasuna eta partaidetza.**
- 2. Irisgarritasunean trebatzea.**

IRISGARRITASUNA SUSTATZEA.

Nora iritsi nahi den, HELBURUA da.

- 1. Irisgarritasuna sustatzea.**
- 2. Berrikuntzaren bidezko irtenbideak.**

3.1. BEHARREZKO EGITURA

Zer egitura behar den azken helburuak lortzeko behar diren aldaketak egiteko. Zer kudeaketa egon behar den, zer lidergo, zer funtzio, ekintzen zer jarraipen eta nola indartu behar den esparru juridikoa.

1. EGITURA - GOBERNANTZA: IRISGARRITASUNAREN KUDEAKETA

*GOBERNANTZA-EREDU BERRI BAT SORTZEA
ESTRATEGIAREN BURU IZATEKO ETA EZAGUTZAK
SORTZEKO.*

(6. Helburu Estrategikoa GOBERNANTZA)

Arrazoi operatiboak direla eta, Estrategian eta Planean Gobernantza ardatz gisa hartzen da, eta bere eginkizunei ekiteko egitura eta baliabideak eman nahi zaizkio. Estrategiaren zeharkako helburua da lidergoa sortzea eta Euskadin irisgarritasunari buruzko ezagutza sortzea. Baina gobernantza erakunde guztien kontua da; ikuspegiak irisgarritasunaren zehaztapena gainditu behar du, eta eragile guztiekiko zeharkako erantzunkidetasuntzat hartu behar du.

Helburu hori lortzeko, Ekintza Planak ardatz bat ezartzen du, lidergo instituzionala sendotzeko ildoak dituen, argi eta garbi esleitutako erantzukizunak dituen, eta ondo definitutako funtzioak dituen, baliabideak izango dituen, Planaren kudeaketa integrala gauzatzeko eta Euskadiko irisgarritasunari buruzko ezagutza sortzeko eta partekatzeko.

1.1. EGITURA. LIDERGO INSTITUZIONALA ETA POLITIKOA IZATEA ETA IRISGARRITASUN UNIBERTSALEKO EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA-PLANAREN EGITURA ARDURADUNA SORTZEA.

1.2. EGITURA. EUSKADIKO IRISGARRITASUNARI BURUZKO INFORMAZIOA ETA EZAGUTZA SORTZEA ETA PARTEKATZEA.

2. EGITURA – ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA

*IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN ARLOAN
INDARREAN DAGOEN ARAUDIA BETETZEN DELA
BERMATZEA.*

(1. Helburu Estrategikoa KONTROLA)

Irisgarritasunaren diagnostikoak islatu du irisgarritasunaren arloan indarrean dagoen araudia modu desberdinean betetzen dela, eta, ondorioz, Estrategiaren helburuetako bat da eskubideak benetan bermatzeko esparru juridikoari heltzea.

Estrategiaren helburua da indarrean dagoen araudi sakabanatua antolatzea, kontzeptuak argitzea eta jarduketan segurtasun juridikoa bermatzeko jarduera-irizpideak ezartzea, arauen aplikazio egokia errazten duten tresnak sortzea eta egon daitezkeen desbideratzeak zuzentzeko beharrezkoak diren prozedurak eta laguntzak diseinatzea.

2.1. EGITURA. ARAUDIA BERRIKUSTEA, KONTZEPTUAK ARGITZEKO ETA JARDUTEKO IRIZPIDE UNIFORMEAK EZARTZEKO.

2.2. EGITURA. ARAUDIA BEHAR BEZALA INTERPRETATZEN ETA APLIKATZEN LAGUNDUKO DUTEN TRESNAK ETA MEKANISMOAK SORTZEA.

2.3. EGITURA. ARAUDIA BETETZEKO FIGURAK ETA ESKUMENAK SORTZEA.

3.2. BEHARREZKO ALDAKETAK

Zer aldaketa egin behar diren pertsonengan, erakunde publiko eta pribatuetan, jarreretan, balioetan, ikuspegiari, gaikuntzan, ingurune irisgarria eraikitzeko eta azken helburuetara iristeko.

1. ALDAKETA - ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA

*GIZARTE OSOAREN ERANTZUKIDETASUNA,
PARTAIDETZA ETA KONTZIENTZIAZIOA
AREAGOTZEA.*

(3. Helburu Estrategikoa SENTSIBILIZAZIOA)

Diagnostikoak, Estrategiari bide eman zionak, ingurune, produktu eta zerbitzu irisgarrien beharrekiko sentsibilitate falta zegoela ondorioztatu zuen. Horregatik, irisgarritasun unibertsalarekin bat datozen balioak dituen gizartea lortzeko helburua zehaztu zen, topaketen eta partaidetza-dinamiken bidez.

"Sentsibilizazio" helburu horri erantzuteko, ulertu behar da gizarteak arlo publikoa kontuan hartzen duela, baita bertan lan egiten duten pertsonak ere, eta, beraz, erantzukidetasunaz, parte-hartzeaz eta zerbitzuak emateko kalitateaz hitz egin behar da. Horregatik, Erantzukidetasunaren eta Partaidetzaren ardatz honen ildoan helburua da irisgarritasunaren balioak partekatzea, erakundeak erantzukide egitea, parte-hartzea eta lankidetzak.

1.1. ALDAKETA. GIZARTE OSOAREKIN IRISGARRITASUNAREN BALIOAK PARTEKATZEA.

1.2. ALDAKETA. ERAKUNDE PUBLIKOAK ETA PRIBATUAK ERANTZUKIDE EGITEA IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN BALIOETAN.

1.3. ALDAKETA. KONTSULTA PUBLIKOKO ETA PARTAIDETZAKO EKIMENAK BULTZATZEA.

2. ALDAKETA – IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA

PERTSONAK IRISGARRITASUNAREN ARLOAN GAITZEA.

(4. Helburu Estrategikoa PRESTAKUNTZA)

Irisgarritasunaren arloko prestakuntza sustatzea da Estrategiaren helburu bat, diseinu unibertsalaren printzipioa prestakuntza- eta hezkuntza-diziplina guztietan, teknologikoetan eta sozialetan, txertatzea helburu duena.

Helburu hori lortzeko, dauden trebakuntza-maila guztietako eragileak inplikatu behar dira. Horregatik, dagokion ardatzean, Planak hezkuntza-adar eta prestakuntza-eremu guztietarako zeharkakoak diren ekintzak jasotzen ditu, baina, era berean, eremu eta tresna irisgarriak sortzeko eta irisgarritasun-araudia eraginkortasunez aplikatzen dela bermatzeko funtsezkoak diren sektore zehatzak aipatzen ditu.

Ildo horren bidez, irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko ezagutzak txertatu nahi dira lehen hezkuntzan, bigarren hezkuntzan, lanbide-hezkuntzan, unibertsitatean eta etengabeko prestakuntzan. Gainera, adituen irisgarritasun unibertsalaren arloan eskuratutako ezagutzak aitortzearen eta egiaztatzearen alde egiten da.

2.1. ALDAKETA. HEZKUNTZA-ZIKLOETAN IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA.

2.2. ALDAKETA. PROFESIONALAK GAITZEA.

2.3. ALDAKETA. PERTSONEK IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN ARLOAN DUTEN EZAGUTZA ETA ESPERIENTZIA FORMALKI AITORTZEA.

3.3. IRISGARRITASUNA SUSTATZEA

Helburu orokorraren aurrekari gisa, izaera dinamikoa duten ekintzak inplementatu behar dira, jarraitzeko asmoa dutenak, eredu berri bat, harremanak izateko modu berri bat bultzatuko dutenak, eremu guztietan irigarritasuna bermatuko dutenak, irtenbide zehatzen bidez, erronka berrietara egokitu daitezkeenak eta berrikuntza teknologiko eta sozialaren laguntzarekin.

1. SUSTAPENA – IRISGARRITASUNA SUSTATZEA

*IRISGARRITASUNA OINARRIZKO ELEMENTU GISA
TXERTATZEA EREMU GUZTIETAN.*

(2. Helburu Estrategikoa SUSTAPENA)

Irigarritasuna sustatzea ekintza zehatzen bidez gauzatu behar da, Estrategiak adierazten dituen eremu guztietan. Estrategia horrek, bestalde, unibertsalki irigarriak diren inguruneak sortzea planteatzen du arlo publikoaren esparruan, eta irigarritasun unibertsala sustatzea arlo pribatuaren esparruan.

Beraz, ardatz honen jarduera-ildoen helburua da Estrategian adierazitako eremu bakoitzeko arduradunek kontuan izatea zer lortu behar duten. Horretarako, administrazio publikoetan lau urteko planak egon behar dira, bai eta inguruneak, produktuak eta zerbitzuak egokitzeko finantzaketa-lerroak ere.

1.1. SUSTAPENA. ADMINISTRAZIOEN ETA HERRITARREN ARTEKO HARREMAN-EREDU IRISGARRIA SUSTATZEA.

1.2. SUSTAPENA. PLANAREN EREMU GUZTIETAN IRISGARRITASUNA BERMATZEA.

1.3. SUSTAPENA. IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO EKINTZAK FINANTZATZEA.

1.4. SUSTAPENA. PARTE-HARTZE POLITIKOA BERMATZEA.

2. SUSTAPENA – BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK

*IKERKETA, GARAPEN ETA BERRIKUNTZA
TEKNOLOGIKO ETA SOZIALAREN BIDEZ
IRTENBIDEAK SORTZEA.*

(5. Helburu Estrategikoa BERRIKUNTZA)

Estrategiak helburu hau du: garapen teknologikoen eta sortzen diren zerbitzu berriek pertsonen eta ingurunearen arteko interakzioa eta zereginak gauzatzea erraztea. Horretarako, azken emaitza ukigarriak dituzten irtenbideak sortu nahi dira, kontuan hartuta berrikuntza ez zaiola arlo teknologikoari soilik atxiki behar, baita arlo sozialari ere, pertsonen arteko moduari eta erabiltzailearekiko berrikuntzari ere. Gainera, berrikuntzaren euskal sarea Estrategiarekin bat etortzearen aldeko apustua egiten da, lankidetzaren ireki eta dinamikoen bidez.

2.1. SUSTAPENA. GIZARTE- ETA ENPRESA-SARE SENDO BAT SORTZEN LAGUNTZEA, IRISGARRITASUNERAKO IRTENBIDE TEKNOLOGIKOAK EMANGO DITUENA.

2.2. SUSTAPENA. GIZARTE-BERRIKUNTZAREN BIDEZ LAGUNTZA- ETA ARRETA-EREDUAK BULTATZEA.

2.3. SUSTAPENA. FORMULA ALTERNATIBOEN BIDEZ GATAZKAK PREBENITZEA ETA KONPONTZEA.

Grafikoa 7. Ekintza Planaren ildoak.

1. EGITURA - GOBERNANTZA: IRISGARRITASUNAREN KUDEAKETA

- 1.1 LIDERGO INSTITUZIONALA ETA POLITIKOA IZATEA ETA IRISGARRITASUN UNIBERTSALEKOEUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA PLANAREN EGITURA ARDURADUNA SORTZEA.
- 1.2 EUSKADIKO IRISGARRITASUNARI BURUZKO INFORMAZIOA ETA EZAGUTZA SORTZEA ETA PARTEKATZEA.

2. EGITURA - ESKUBIDEAK BERMATZEKO ESPARRU JURIDIKOA

- 2.1 ARAUDIA BERRIKUSTEA, KONTZEPTUAK ARGITZEKO ETA JARDUTEKO IRIZPIDE UNIFORMEAK EZARTZEKO.
- 2.2 ARAUDIA BEHAR BEZALA INTERPRETATZEN ETA APLIKATZEN LAGUNDUKO DUTEN TRESNAK ETA MEKANISMOAK SORTZEA.
- 2.3 ARAUDIA BETETZEKO FIGURAK ETA ESKUMENAK SORTZEA.

1. ALDAKETA - ERANTZUKIDETASUNA ETA PARTAIDETZA

- 1.1 GIZARTE OSOAREKIN IRISGARRITASUNAREN BALIOAK PARTEKATZEA.
- 1.2 ERAKUNDE PUBLIKOAK ETA PRIBATUAK ERANTZUKIDE EGITEA IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN BALIOETAN.
- 1.3 KONTSULTA PUBLIKOKO ETA PARTAIDETZAKO EKIMENAK BULTZATZEA.

2. ALDAKETA - IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA

- 2.1 HEZKUNTZA-ZIKLOETAN IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA.
- 2.2 PROFESIONALAK GAITZEA.
- 2.3 PERTSONEK IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN ARLOAN DUTEN EZAGUTZA ETA ESPERIENTZIA FORMALKI AITORTZEA.

1. SUSTAPENA - IRISGARRITASUNA SUSTATZEA

- 1.1 ADMINISTRAZIOAREN ETA HERRITARREN ARTEKO HARREMAN-EREDU IRISGARRIA SUSTATZEA.
- 1.2 PLANAREN EREMU GUZTIETAN IRISGARRITASUNA BERMATZEA.
- 1.3 IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO EKINTZAK FINANTZATZEA.
- 1.4 PARTE-HARTZE POLITIKOA BERMATZEA.

2. SUSTAPENA - BERRIKUNTZAREN BIDEZKO IRTENBIDEAK

- 2.1 IRISGARRITASUNERAKO IRTENBIDE TEKNOLOGIKOAK SORTZEA.
- 2.2 GIZARTE BERRIKUNTZAREN BIDEZ, LAGUNTZA- ETA ARRETA-EREDUAK BULTZATZEA.
- 2.3 FORMULA ALTERNATIBOEN BIDEZKO GATAZKAK PREBENITZEA ETA KONPONTZEA.

4) EKINTZAK

1.1 EGITURA LIDERGO INSTITUZIONALA ETA POLITIKOA IZATEA ETA IRISGARRITASUN UNIBERTSALEKO EUSKADIKO ESTRATEGIAREN EKINTZA-PLANAREN EGITURA ARDURADUNA SORTZEA.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>1) ISEKi baliabide ekonomikoak eta giza-baliabideak ematea</p> <ul style="list-style-type: none"> - ISEKen antolamendu- eta funtzionamendu-erregelamendua berrikustea, sektore arteko mahai gisa lan egin dezan, eta administrazioen, herritarren, Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialaren, elkargo profesionalen, finen administratzaileen, enpresa-esparruaren eta abarren arteko lankidetzarako bidea izan dezan, ekintza-planean aurreikusitako ekimenak eskala guztietan ezarriko direla bermatzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK. 	✓	✓	✓	✓
<p>2) Irisgarritasunaren arloan <u>eskumena duten organoei</u> eta, oro har, <u>herritarrei laguntza eta aholkularitza emateko zerbitzua abian jartzea.</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Beharrezko egitura zehaztea (figurak, funtzioak, berariazko lan-batzordeak eta metodologia) eta ezartzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK. 	✓	✓		
<p>3) Erakunde publikoetan irisgarritasunaren ardura duten erakundeen, organoen, administrazio-unitateen eta/edo langileen sarea identifikatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erakunde bakoitzaren barruan irisgarritasun unibertsala bultzatzeaz, haren jarraipena egiteaz eta ezartzeaz arduratuko diren figurak identifikatzea. Erakunde autonomoak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere sartuko dira. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK. 	✓			
<p>4) Irisgarritasuna sustatzeko lau urteko programak idaztea eta eguneratzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Abenduaren 4ko 20/1997 Legearen 13. artikulua betez, erakunde publiko bakoitzak lau urteko programa bat izan beharko du, eta programa horretan, kanpoko espazio guztiak, eraikinak, azpiegiturak eta erabilera edo zerbitzu publikoko zerbitzuak sartu beharko dira. Erakunde autonomoak eta mendeko beste erakunde publiko batzuk ere sartuko dira. - Erakunde pribatuak, borondatez, lau urteko programa horiek egin ahal izango dituzte, beren jardueraren eremuen ezarpena eta irisgarritasun-baldintzetara egokitzea planifikatzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> Hainbat erakunde publiko, beren eskumen-esparruetan.. 	✓	✓	✓	✓
ADIERAZLEAK					
<ul style="list-style-type: none"> - Erakunde publikoetan identifikatutako irisgarritasun-arduradunen kopurua eta guztizkoarekiko %. - Erakunde publikoen lau urteko irisgarritasun-programen kopurua eta guztizkoarekiko %. - Lau urteko planetan aurreikusitako urteko aurrekontua erakunde publikoetan edo, halakorik ezean, erakundearen aurrekontu orokorretan. Irisgarritasunaren arloan gauzaturako aurrekontua. Erakunde horren lau urteko programarekiko betetze-mailaren ehuneko. 					

- Laguntza eta aholkularitza zerbitzuak egindako aholkularitza-kopurua, eskaera norik egiten duen zehaztuta, bai eta kontsultatutako gaia ere (administrazioak, auzo-komunitateak, Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialeko erakundeak, enpresak, ekintzaitza- eta berrikuntza-nodoak, saltokiak eta establezimenduak).

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Administrazio publikoen inbentarioa egitea, bakoitzaren egitura eta antolamendua zehaztuta, eremu bakoitzeko balio-katean bakoitzak dituen eskumenak erakusteko (adibidez, garraioaren arloan, Eusko Jaurlaritzaren, foru-aldundien eta udalen eskumenak daude) eta, horrela, arduradunak eta/edo solaskide egokiak eta beharrezkoak identifikatzeko eta lau urteko planen kopurua eta irismena zehazteko irizpideak izateko. Administrazio bakoitzak bere esparruan egin beharko du ariketa hori. Administrazio publiko bakoitzak aztertu eta informatuko du horri buruz.
- Herri-administrazioek urtean behin jakinaraziko diote ISEKi lau urteko programak prestatu dituztela, bai eta dauden programak eguneratu eta/edo handitu dituztela ere, bai eta programa horiek egiteko eta horietan jasotako esku-hartzeak gauzatzeko aurrekontu-zuzkidurak eguneratu eta/edo handitu dituztela ere.
- Urtero, esparru bakoitzeko arduradunen eta solaskideen izendapenen eta/edo izan daitezkeen aldaketen berri emango zaio ISEKi.

Azken helburua:

- Lau urteko planak erakunde publikoen % 100ean.
- Erakunde publiko guztien % 100ean arduradunak identifikatzea.
- Autonomia Erkidegoan dauden erakunde publikoen errola bat argitaratzea, horietako bakoitzean irisgarritasun-arduradunak identifikatuz.
- Aholkularitza-zerbitzu orokorra abian jartzea.

1.2. EGITURA EUSKADIKO IRISGARRITASUNARI BURUZKO INFORMAZIOA ETA EZAGUTZA SORTZEA ETA PARTEKATZEA.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>5) Irisgarritasunaren Euskal Behatokia sortzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasunaren egoerari buruzko diagnostiko-estatistikarako hainbat erakundetatik irisgarritasunaren arloan bildu beharreko informazioa definitzea. - Plan honen garapenak berak sortutako lanen emaitza zabaltzea. - Erreferentziako plataforma digital bat mantentzea. - Irisgarritasunari buruzko diagnostikoak aztertzea, egitea eta zabaltzea eremu guztietan (inguruneen, produktuen, zerbitzuen eta komunikazioen inbentarioa). - Beste lurralde-eremu batzuetako erakunde baliokideekiko identifikazioa eta harremana sartzea, bai estatukoak, bai nazioartekoak. - Beste estatistika-organo batzuekin koordinatzea, irisgarritasunaren arloko adierazleak sartzeko (irisgarritasuna EUSTATen azterlanetan sartzea). - Lehendik dauden beste behatoki batzuekin koordinatzea, hala nola IKUSMIRAK-Gizarte Zerbitzuen Behatokia edo Hirugarren Sektorearen Behatokia. - Erreferentziako argitalpenetan eta plataformetan parte hartzea. - Dauden zerbitzuen irisgarritasun-baldintzen jarraipena, berrikuspina eta egiaztapena. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 	<p>✓</p>	<p>✓</p>		
<p>ADIERAZLEAK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esparru desberdinetako irisgarritasun-baldintzei buruzko txosten-diagnostiko xehatuen kopurua. - Plan eta zerbitzu sektorialetan sartutako jarraipen-adierazleen kopurua. - Dauden webguneen irisgarritasuna berrikusteko eta egiaztatzeko txostenen kopurua, EN 301 549:2018 "IKT produktu eta zerbitzuetarako irisgarritasun-baldintzak" araua betez. - Webgunearen trafikoa Euskadiko irisgarritasun unibertsalari buruzko informazioarekin. 					
<p>HELBURUAK</p> <p>Helburu partzialak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Urtero, EAEko esparru desberdinetako "irisgarritasunaz arduratzen diren unitateek" Ekonomia Gaietarako eta Eraldaketa Digitalerako Ministerioaren Web Irisgarritasunaren Behatokira bidaliko dituzte webguneen irisgarritasunaren arloko betetze-mailari buruzko txostenak: Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria, Hezkuntza, Egoitza elektronikoa, Eusko Jaurlaritza (Herriarrak Hartzeko eta Administrazioa Berritzeko eta Hobetzeko Zuzendaritza), Osasun Saila, Lanbide (Lana), Zerga Sistema, Arabako Foru Aldundia, Bizkaiko Foru Aldundia, Gipuzkoako Foru Aldundia, Bilboko Udala, Donostiako Udala, Gasteizko Udala. - Arartekoaren Bulegoak egindako diagnostiko-txostenak eta hartu beharreko neurrien proposamenak biltzea. - EAEko Eraikinen Erroldaren irisgarritasun-adierazleak biltzea eta egiaztatzea. <p>Azken helburua:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasunaren arloan eskuragarri dagoen informazioaren iraulketa sistematizatzea, informazio hori zabaltzea errazteko eta EAEko irisgarritasunaren benetako argazkia izateko, eta, horrela, metrikak egokitze eta/edo beharrezkoak diren neurriak hartzeko beharra baloratu ahal izateko. 					

2.1. EGITURA ARAUDIA BERRIKUSTEA, KONTZEPTUAK ARGITZEKO ETA JARDUTEKO IRIZPIDE UNIFORMEAK EZARTZEKO.

HELBURUA: Arau-kontzeptuek ahalik eta definizio handiena izan dezaten lortzea, behar bezala bete daitezen.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>6) Indarrean dauden araudien artearen egoera (diagnostikoa) berrikusteko lantaldeen definizioari eta diseinuari buruzko dokumentua.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ISEKen osoko bilkuran onartzea urte bakoitzerako aurreikusitako lantaldeak, parte-hartzaileen konpromisoa, adituen identifikazioa, osaera, lan-plana, txostenak egitea eta emaitzak zabaltzea barne. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK 	✓			
<p>7) Indarrean dagoen araudia aztertze (diagnostikoa) eta indarrean dagoen araudia egokitzeko lantaldeak martxan jartzea, posizionamendua, interpretazio-irizpideak eta hobetzeko iradokizunak, profesionalen elkargoekin eta desgaitasuna duten pertsonak eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk ordezkatzan dituzten erakundeekin batera.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jardun-eremu bakoitzean interpretazio-zalantza gehien sortzen duten arau-alderdiak definitzea. - Diagnostikoa hautemandako ahulguneen azterketa. - Eremu bakoitzean indarrean dagoen araudia aztertzea, irisgarritasunari nola heltzen zaion ebaluatzeko eta, hala badagokio, hura txertatzea bultzatzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Sortutako lantaldeen kopurua
- Egindako lan-saioen kopurua
- Lantaldeetan parte hartzen duten erakundeen kopurua

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Erakunde publiko bakoitzak bere jardueraren eremua erregulatzen duen araudia jaso beharko du urtero, eta bertan egindako aldaketak jaso beharko ditu urtero.
- Erakunde publiko bakoitzak bere eskumenak baliatzean antzemandako gorabeherak eta arazoak jasoko ditu urtero, eta intzidentzien berri emango dio ISEKi (adibidez, arau anbiguoak, interpretazio-zalantzak, irizpide edo jarraibiderik eza, horren guztiaren ondoriozko arazoak; zalantzak izan ditzakegu zerbitzu bat behar bezala lizitatzerakoan edo lizentziak eta baimenak emateko irizpideak hartzerakoan).
- Edozein tresna, zerbitzu edo araudi sortzeko eta/edo diseinatzeko ekimenak aurreikusi behar du, aldeztatik adierazita, horrek irisgarritasunean izan dezakeen eragina (prebenitzeko) eta behar bezala ebaluatzeko beharrezkoa den monitorizazioa.

Azken helburua:

Plana egiteko prozesuan sortu diren gaiak eta 2019ko urtarrilaren 31ko saioan planteatuta zeudenak jarriko dira mahai gainean (hurrengo atalean ageri dira). Urtero, aukeratutako gaiekin hiru lantalde abiaraztea sustatuko du ISEKek. Erakunde arduradunek beren eraketari eta emaitzari buruzko informazioa emango dute, egungo Planaren garapenean kontuan har daitezela.

2.2. EGITURA ARAUDIA BEHAR BEZALA INTERPRETATZEN ETA APLIKATZEN LAGUNDUKO DUTEN TRESNAK ETA MEKANISMOAK PRESTATZEA.

HELBURUA: Hainbat arlotako profesionalek beren jardun-eremuetan araudia aplikatzen lagunduko dieten tresnak izatea, formatu irisgarrietan.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
8) 7. ekintzan garatutako lanaren emaitza eta 29. ekintzatik lortutakoak jasotzen dituzten txostenak egitea.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 		✓	✓	✓
9) Jarduketa-eremu bakoitzean <u>aplikagarri diren irisgarritasun-araudiei</u> buruzko laguntza-eskuliburuak eta/edo -aplikazioak egitea (egindako txostenen emaitzak).	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 		✓	✓	✓
10) Eremu bakoitzeko balio-katean irisgarritasuna sartzeko gidak prestatzea (prozesuak, prozedurak, zerbitzu-prestazioak) <ul style="list-style-type: none"> - Administrazio Publikoaren eremu bakoitzari zuzendutakoak. - Eremu pribatuari zuzendutakoak. Erakunde pribatuentzako jardunbide egokiekin: marketin inklusiboa, hizkuntza argia, komunikazio-irisgarritasuna. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitzak. ▪ Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Lantaldeen emaitzak jasotzen dituzten txostenen kopurua.
- Araudiari buruzko laguntza-eskuliburuaren kopurua.
- Irisgarritasuna hainbat esparrutan txertatzeko giden kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Urtero, administrazio publiko bakoitzak egin dituen txosten edo gidak bidaliko ditu, edo, hala badagokio, txostena egiteko prozesuaren egoerari buruzko informazioa emango du.
- Eremuen balio-katean aldi berean dauden eskumenen kasuan, gaian eskumena duten administrazio guztiek parte hartu beharko dute, prozesu osoari koherentzia eta irizpidea emateko.

Azken helburua:

- Estrategiaren eremuen % 70ek irisgarritasun-araudi eta irizpide aplikagarriei buruzko eskuliburua izatea.

2.3. EGITURA ARAUDIA BETETZEKO FIGURAK ETA ESKUMENAK SORTZEA.

HELBURUA: Gatazkak prebenitu ahal izatea edo errazago konpontzea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
11) Irisgarritasun unibertsalaren, arau-hausteen eta zehapen-araubidearen arloko eskumenak mugatzeko txostena.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 	✓			
<p>12) Hautemandako problematikarako irtenbideak diseinatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beharrezko errefortzuak neurtzea. - Lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten organoei laguntzeko bulego bat sortzea.. - Nahitaezko txostenak. - Lizentziak eta baimenak emateko eskumena duten erakundeen irisgarritasunaren arloko ikuskapen- eta kontrol-funtzioa indartzea eta definitzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 		✓	✓	✓
13) Gorabeherak, beharrak eta gabeziak biltzeko sistema bat sortzea – Atalka –. Sistema hori eremuko arduradunengana bideratuko da, irisgarritasun-planetan txerta dezaten, zuzen dezaten.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 	✓	✓	✓	✓
14) Irisgarritasun unibertsalean espezializatutako klinika juridikoa diseinatzea.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. ▪ Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. ▪ Unibertsitateak. ▪ Elkargo profesionalak. 		✓	✓	✓
<p>ADIERAZLEAK</p> <ul style="list-style-type: none"> - 11. ekintzari lotutako txostena egitea - Jasotako gorabeheren kopurua - Organo eskudunari birbideratutako gorabeheren kopurua - Konpondutako gorabeheren kopurua - Klinika juridiko espezializatua sortzea 					

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Lehenengo urtean, administrazio bakoitzak bere eskumen-mugaketari buruzko txostena aztertu eta emango du, eta adieraziko du zein diren bere eskumen-arloak, zein diren bere ohiko jarduerak eta zein diren ikus-onesteko barneko eta kanpoko iragazkiak. Halaber, irisgarritasunak eragina duen bere jardueraren alderdiak baloratuko ditu.
- Urtero, administrazio bakoitzak urtean izandako gorabeheren, sorburuaren, kudeaketan eta haietan esku hartzen duten organoen eta gorabehera bakoitzaren azken emaitzaren txostena ematen du.

Azken helburua:

- Jardun-eremu guztiek eta eremu horietako administrazio eskudunek definituta izango dituzte irisgarritasunaren arloan dituzten eskuduntzak, haien operatiba, beste administrazio batzuekiko elkarrekintza beren zereginetan, eta definituta izango dituzte beren gabeziak eta beharrezkoak diren errefortzuak eta baliabideak.

1.1 ALDAKETA GIZARTE OSOAREKIN IRISGARRITASUNAREN BALIOAK PARTEKATZEA.

HELBURUA: Euskal herritar guztiek irisgarritasunaren eta diseinu unibertsalaren balioak ulertzea eta partekatzea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>15) Estrategiaren eta Ekintza Planaren <u>irisgarritasun-eredu berria eraikitze</u>ko prozesuari buruz herritarrei, oro har, edo interes-talde zehatzei zabaltzeko ekitaldiak eta kanpainak antolatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Estrategiarekin konpromisoa hartzeko ekitaldi ofizial bat antolatzea. - Irisgarritasunari buruzko aldizkako kongresua antolatzea erakunde publiko eta pribatuentzat. Landutako gidien edukia zabaltzea, jardunbide egokiak. - Herritarrentzako informazio-kanpainak antolatzea eta irisgarritasunaren alde lan egiten duten pertsonak eta erakundeak ikusaraztea, gizarte osoaren mesedetan. (Telebista, irratia, prentsa idatzia, sare sozialak). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK ▪ <i>Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak.</i> 	✓	✓	✓	✓
<p>16) Irisgarritasun-irizpideak behatzea herritar guztientzako ekitaldi, argitalpen, publizitate-kanpaina eta abarren antolaketan, edozein arlotakoak direla ere, zeinu-hizkuntza truke-hizkuntzat hartuta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitzak. ▪ <i>Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak.</i> 	✓	✓	✓	✓
<p>ADIERAZLEAK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasun-eredua hedatzeko administrazio publikoei zuzendutako jardunaldi/kanpainen kopurua. - Irisgarritasun-irizpideen arabera antolatutako ekitaldien kopurua. - Parte hartu duten eragileen kopurua. - Sektore publikoko webguneen eta aplikazio mugikorren irisgarritasun-araudiari buruzko dibulgazio-programetan parte hartzen duten sailen eta erakundeen kopurua (1112/2018 Errege Dekretua). 					
<p>HELBURUAK</p> <p>Helburu partzialak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gutxienez lanaldi bat lurralde historiko bakoitzeko. <p>Azken helburua:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasun-irizpideen arabera antolatutako ekitaldi publikoen % 100. 					

1.2. ALDAKETA ERAKUNDE PUBLIKOAK ETA PRIBATUAK ERANTZUKIDE EGITEA IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN BALIOETAN.

HELBURUA: Irisgarritasun-eredu berriak eragileen begirada partekatua izatea, eta erakundeetako pertonek irisgarritasunak beren jardunaren kalitaterako eta negozioerako duen balio positiboa ulertzea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
17) Pertsonaren Irisgarritasun Eskubideen Gutuna idaztea.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ararteko. 	✓			
<p>18) Irisgarritasun Eskubideen Gutunari eta Irisgarritasun unibertsalaren Estrategiari atxikitzeko gutun espezifikoak sinatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eragile publikoen, profesionalen, enpresa-erakundeen, desgaitasuna duten pertsonen elkarten eta Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko eragileen aldetik. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. ▪ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. ▪ ISEK. ▪ Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzak, aldundiak eta udal eskudunak. ▪ Enpresa-erakundeak. ▪ Elkargo profesionalak. ▪ Ekintzaitetza-espazioak. ▪ Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. 	✓	✓	✓	✓
<p>ADIERAZLEAK</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pertsonaren Irisgarritasun Eskubideen Gutuna. - Irisgarritasun unibertsalaren strategiari atxikitzeko gutunen kopurua. - Irisgarritasun unibertsalaren estrategia sinatu duten erakundeen kopurua. 					
<p>HELBURUAK</p> <p>Azken helburua:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erakunde publikoen % 100en atxikipena. 					

1.3. ALDAKETA KONTSULTA PUBLIKOKO ETA PARTAIDETZAKO EKIMENAK BULTZATZEA.

HELBURUA: Euskadiko irisgarritasunaren eraikuntza eta jarraipena prozesu parte-hartzaileen bidez egitea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>19) Eztabaida-guneak, irisgarritasunari buruzko txosten espezializatuak eta parte hartzeko adituen topaketak sortzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Edukia (analogikoa eta digitala) eta erabilera-espazioak (hirikoa, ez-hiritarra, arkitektura, diseinua, informatika) sortzen dituztenei zuzendutakoak, topaketa-foroen bidez. - Interes-talde zehatzei zuzenduak: osasun-langileei, hezkuntza-arloko profesionaleri, enpresaburuei, alderdi politikoei, sindikatuari, jendeari arreta emateko langileei... - Hiri-inguruneak eta hiri-inguruneak ez direnak, zerbitzuak eta komunikazio-prozesuak kudeatzen dituztenei zuzendutakoak. 	<ul style="list-style-type: none"> ISEK. Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzak, aldundiak eta udal eskudunak. Berdintasun, Justizia eta Gizarte politiketako Saila. Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. 	✓	✓	✓	✓
<p>20) Irisgarritasunaren ikuspegia txertatzea herritarrek parte hartzeko planak, arauak edo estrategiak eta prozesuak sortzeko edo berrikusteko aurretiazko prozesu guztietan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Desgaitasuna duten pertsonen elkarteak, adinekoak eta zuzenean inplikaturako Euskadiko Hirugarren Sektore Sozialeko beste elkarte batzuk. 	<ul style="list-style-type: none"> Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. Berdintasun, Justizia eta Gizarte politiketako Saila. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Auzoak eta inguruak hobetzeko eta irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen zuzenean parte hartzeko udaletan egiten diren partaidetza-topaketen kopurua.
- Irisgarritasun-zailtasun bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan parte-hartze zuzena izan duten edo ebaluatu diren irisgarritasun-planen kopurua.
- Parte hartzeko prozesuetan parte hartzen duten erakundeen kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Gutxienez urtean topaketa parte-hartzaile bat 20.000 biztanletik gorako udalerrietan.

Azken helburua:

- Irisgarritasun-arazo bereziak dituzten pertsonen elkarten diseinuan zuzenean parte hartuz ebaluatutako edo jarraitutako irisgarritasun-planen % 100.

2.1. ALDAKETA HEZKUNTZA-ZIKLOETAN IRISGARRITASUNEAN TREBATZEA.

HELBURUA: Hezkuntzan, ikasleek eta irakasleek ulertzea inguruneak, produktuak eta zerbitzuak pertsona guztientzat pentsatu eta erabili behar direla.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>21) Hezkuntza-zikloetan (lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza, lanbide-heziketa eta unibertsitate-hezkuntza) ikasleek eta irakasleek irisgarritasun unibertsalaren kontzeptua eta guztiontzako diseinua ulertzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hezkuntza-ziklo guztietan, bai eta araubide bereziko irakaskuntzetan ere, irisgarritasun unibertsalari eta aniztasunaren kudeaketari buruzko materiala eta ezagutzak sartzea, edukiak eta espazio fisiko eta digitalak sortzea eta diseinatzea barne hartuta, eta zeinu-hizkuntza gainerako hizkuntzei ematen zaien tratamendu berarekin txertatuta. - Ikasleen partaidetza-jardunaldiak inplementatzea irisgarritasunean adituak diren eragileekin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hezkuntza Saila 			✓	✓
<p>22) Lanbide-profila definitzea, ikasketa-programetan irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko prestakuntza ezartzeko.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hezkuntza Saila. ▪ Lanbide. 		✓	✓	

ADIERAZLEAK

- Irisgarritasun unibertsalari buruzko aipamenak ikasketa-programetan.
- Garatutako material didaktikoa, hezkuntza-zikloetan zabaltzeko.
- Irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko ikasleekin egindako partaidetza-jardunaldien kopurua.
- Irisgarritasun unibertsaleko profil profesional bat sortzeari buruzko txosten-azterlana.
- Irisgarritasun unibertsaleko espezializazio-ikastaroen kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Irisgarritasun unibertsalari buruzko aipamenak ikasketa-programen % 100ean.
- Jardunaldi bat, gutxienez, ikasleekin parte hartzen duten campusetan, irisgarritasun unibertsalera hurbiltzeko.

Azken helburua:

- Irisgarritasun unibertsalaren profil profesionala definitzea.

2.2. ALDAKETA PROFESIONALAK GAITZEA.

HELBURUA: Irisgarritasunaren aldeko pertsonak eta profesionalak prestatzea. Edozein eremutatik, edozein ingurune, produktu, zerbitzu edo komunikaziotatik irisgarritasunaren arloko prestakuntza izatea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>23) Irisgarritasunaren esparruan, profesionalen etengabeko prestakuntzako jarduerak planifikatu, diseinatu eta ezartzea, bai eta material didaktikoa zabaltzea ere.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasun-ikastaroak diseinatzea eta administrazio publikoetako teknikariei ematea. - Dokumentuen edukiaren irisgarritasunari buruzko prestakuntza. Hizkuntza argia, irakurketa erraza, testu egokituak, edukiak interpretatzeko tresnak. - Espazio eta komunikazio digitalak (sare sozialak eta dokumentazioa). - Edozein eremutako arreta-zerbitzuak, pertsona guztiei arreta egokia eman ahal izateko. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lanbide. ▪ Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea. ▪ Osasun Saila. ▪ Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza. ▪ Foru-aldundiak. ▪ Udalak. ▪ Elkargo profesionalak. ▪ Unibertsitateak. ▪ Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. ▪ Justizia Sailburuordetza. ▪ Eusko Jauriaritzako sail bakoitzak, aldundiak eta udal eskudunak. ▪ EAEko Justizia Auzitegi Nagusia. ▪ Enpresa-erakundeak. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Irisgarritasunari buruzko material didaktikoa sortzea eta argitaratzea, eta hainbat arlotako prestakuntzen zeharkako diseinu unibertsala egitea.
- Hainbat lanbide-eremutan emandako eta bertaratutako ikastaroen kopurua.
- Hizkuntza argiari eta irakurketa errazari buruzko prestakuntza- eta ekintza-programan prestatutako pertsonen kopurua, herritarrei oro har zuzendutako zerbitzu edo programen erabilgarritasuna hobetzeko.
- Zeinu-mintzairari buruzko ikastaroen eta ikastaroetara bertaratutako pertsonen kopurua.
- Irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa zabaltzea esparru digitalean sortzaile diren profesionalentzat. Araudi eta protokolo argiei buruzko gida (araudia (une 301 549/2019; sare sozialen edukiak eta dokumentu irisgarriak sortzea).
- Irisgarritasunari eta diseinu unibertsalari buruzko material didaktikoa zabaltzea edukia (ekipamenduak) eta erabilera-espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzen dituzten profesionalentzat. Araudi eta protokolo argiei buruzko gida.
- Sare Sozialeko edukiak eta dokumentu irisgarriak sortzeko prestakuntza espezifikoa prestatutako prestakuntza eta pertsonen kopurua, bezero-ingurunean erabilgarritasun- eta irisgarritasun-teknikak aplikatzea.
- Edukia (ekipamenduak) eta erabiltzeko espazio fisikoak (arkitektura, diseinua...) sortzeko prestakuntza espezifikoa prestatutako prestakuntzen eta pertsonen kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Irigarritasunari eta hainbat eremutako prestakuntzetarako zeharkako diseinu unibertsalari buruzko ikastaro pilotu bat sortzea.

Azken helburua:

- Irigarritasun unibertsaleko prestakuntza duten profesionalen presentzia funtsezko eremu guztietan.

2.3. ALDAKETA PERTSONEK IRISGARRITASUN UNIBERTSALAREN ARLOAN DUTEN EZAGUTZA ETA ESPERIENTZIA FORMALKI AITORTZEA.

HELBURUA: Irisgarritasun unibertsalaren arloko ezagutzak aitortuak eta egiaztatuak izatea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
24) profesionaltasun-ziurtagiriak eta gaitasun-unitateak irisgarritasuna sustatzera egokitzea.	▪ Lanbide.	✓			
25) Lan-esperientziaren bidez edo bide ez-formalen bidez eskuratutako lanbide-gaitasunak ebaluatzeko eta egiaztatze prozedura.	▪ Lanbide.	✓			

ADIERAZLEAK

- Esperientziaren bidez eskuratutako lanbide-gaitasunen egiaztapenen kopurua.

HELBURUAK

- Lanbidek irisgarritasun unibertsalaren arloko esperientzia aitortzea.

1.1. SUSTAPENA ADMINISTRAZIOEN ETA HERRITARREN ARTEKO HARREMAN-EREDU IRISGARRIA SUSTATZEA.

HELBURUA: Arreta-modu tradizionalak eta digitalek araudia betetzeaz gain, benetako erronkei erantzutea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>26) Erakunde publikoen, gizarte-eragileen eta herritarren arteko interakzio-eremu guztietan irisgarritasuna eta erabilgarritasuna bultzatzea, erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarrituta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aurrez aurreko arretan (bulego fisikoak). - Telefono bidezko arretan (jendaurreko informazio-zenbakiak). - Arreta digitalean (egoitza elektronikoak). - Euskarri fisiko eta digital guztietan argitaratutako edukietan. - Erabilgarritasunean, hizkuntza argian eta irakurketa errazean oinarritua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inplikaturako eremu guztietako sailak. ▪ Foru-aldundiak. ▪ Udalak. ▪ Beste erakunde publiko batzuk. 	✓	✓	✓	✓
<p>27) Arreta mota bakoitzerako (aurrez aurrekoa, telefono bidezkoa) irisgarritasunari buruzko jarduera-protokoloa ezartzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK 	✓			
<p>28) Administrazioaren eta herritarren arteko harremanean irisgarritasuna eta erabilgarritasuna egiaztatzeko zerbitzu aditu bat abian jartzea, artearen egoera kontuan hartuta.</p> <ul style="list-style-type: none"> - ISEKen mendeko zerbitzua, profesional espezializatuekin eta kolektibo desberdinak ordezkatzeko dituzten erakundeen aholkularitza adituarekin. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Aurrez aurreko zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien ehunekoa.
- Identifikatutako telefono bidezko arretarako zerbitzu publikoen kopurua. Irisgarrien ehunekoa.
- Identifikatutako egoitza elektronikoaren kopurua. Irisgarrien ehunekoa.
- Identifikatutako argitaratutako edukien kopurua (edozein euskarritan). Irisgarrien ehunekoa.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Herritarrekiko interakziorako bideak identifikatzea eta horien irisgarritasuna eta erabilgarritasuna aztertzea.
- Egiaztapen-zerbitzu aditua sortzea.
- Arreta-mota bakoitzerako protokoloak sortzea.
- Urtero, aztertutako zerbitzuen artean, irisgarritzat kalifikatutako zerbitzuen kopurua handitzea lortzea (28. ekintza).

Azken helburua:

- Arreta-zerbitzuen % 100ek irigarritasuna bete dezaten lortzea, zerbitzu adituaren bidez neurtuta (28. ekintza).
- Plan honen aldian egindako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.

1.2. SUSTAPENA PLANAREN EREMU GUZTIETAN IRISGARRITASUNA BERMATZEA

HELBURUA: Pertsona guztiek etxebizitza, mugikortasuna, hezkuntza, osasuna, kultura, kirola, aisialdia, turismoa eta lanerako sarbide autonomoa izatea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>29) Eremu desberdinen irisgarritasun-katea diagnostikatzea, ondoren lau urteko ekintza-planean islatzeko (4. ekintza):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Etxebizitza: ekipamenduak eraikitzea, mantentzea, ikuskatzea eta hobetzea. - Mugikortasunarena: inguruneak, geltokiak eta geltokiak, ibilgailuak, informazioa (geltokiak eta geltokiak, ibilgailuak, webguneak), erabiltzaileentzako arreta, laguntza pertsonalak. - Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuak: inguruneak, informazioak, pertsonen arreta, laguntza pertsonalak. - Hezkuntza-zerbitzua: ikastetxeak, materialak (mahaiak, liburuak, ordenagailuak), zerbitzuak (jangela, garraioa, eskolaz kanpoko jarduerak, etab.), laguntza pertsonalak. - Osasun-zerbitzuak: eraikitako ingurunea, emandako zerbitzuak, tresneria, prozedurak. - Justiziarena, bai azpiegiturretan, bai zerbitzuetan - Lanarena: sarbidea, bete beharreko eginkizunak, lanpostuak eta prozesu egokituak. - Gizarte-zerbitzua: sarbideak, zerbitzuak, azpiegiturak... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Etxebizitzaz arduratzen den administrazioa. ▪ Mugikortasun-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. ▪ Kultura-, turismo-, kirol- eta aisialdi-zerbitzuen ardura duen administrazioa. ▪ Hezkuntza-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. ▪ Osasun-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. ▪ Justizia-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. ▪ Lan-zerbitzuaren ardura duen administrazioa. 	✓			
<p>30) Eremu bakoitzerako, erabiltzaileek identifikatutako beharrak eta/edo gabeziak biltzeko sistemak antolatzea, ondoren aztertu eta kasuan kasuko lau urteko planetan sartu ahal izateko.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eremu berean begirada desberdinak dituzten pertsonen taldeak. - Diziplina arteko taldeak, begirada unibertsala eta zeharkakoa izateko. - Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeek ekarpena sartuz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eremu bakoitzeko administrazio arduradun bakoitza. 		✓		

ADIARAZLEAK

- Egindako diagnostikoen kopurua.
- Prestatutako pertsonen kopurua
- Ezarritako lantaldeen kopurua.
- Martxan jarritako beharrak biltzeko sistemen kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak: Irisgarritasunaren arloko beharrak eta gabeziak lantzeko gai diren eremu guztietan prestatutako pertsona-taldeak izatea.

Azken helburua: Esparru guztiek gutxienez diagnostiko bat eginda izatea lortu behar da (eremu askotan diagnostikoak bat baino gehiago izan beharko direla jakinda, erakunde eskudunak bat baino gehiago baitira), eta diagnostiko horretatik dagokion lau urteko planean (4. ekintza) jasotako ekintzak erator daitezela, plan hori planen plan bat delako logikari jarraituz.

1.3. SUSTAPENA IRISGARRITASUNA SUSTATZEKO EKINTZAK FINANTZATZEA.

HELBURUA: Ekintza Planarekin zerikusia duten proiektuetarako baliabide ekonomikoak zehaztea.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>31) Entitate bakoitzaren baliabide propioetan irisgarritasun unibertsala ezartzeko proiektuak gauzatzeko aurrekontu publikoak erreserbatzea, helburu bakar gisa edo entitate handiagoko proiektuen barruan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Esparru bakoitzean irisgarritasuna sustatzeko aurrekontu-partidak sartzea. - Irisgarritasun-irizpideak sartzea, beste funtsezko printzipio batzuekin bezala (berdintasuna, euskara), eremu desberdinetako diru-laguntzen urteko aginduetan. - I+G+b diru-laguntzak. - Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialeko erakundeekin batera sustatutako sentsibilizazio-kanpainei laguntzeko. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Administrazio-estratu bakoitzeko Ekonomia Sustatzeko Sailak ▪ Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzak, aldundiak eta udal eskudunak. 	✓	✓	✓	✓
<p>32) Irisgarritasun unibertsala sustatzeko proiektuetarako finantzaketa-lerroak sor daitezkeen bultzatzea, bai erakunde pribatuentzat bai haietatik.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Banku-hitzarmenak - Gizarte-funtsak. Enpresen Gizarte Erantzukizuna, banku-erakundeen gizarte-ekintzak - Erakunde pribatuen ekarpenak. - Irisgarritasunaren betekizunean sartzeko lehendik dauden diru-laguntza lerroak, hala nola Euskadiko Hirugarren Sektorre Sozialari zuzendutakoak. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK. ▪ Eusko Jaurlaritzako sail, aldundi eta udal eskudun bakoitzak. 		✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Irisgarritasun unibertsaleko proiektuei esleitutako administrazio publikoen aurrekontuen kopurua
- Esleitutako aurrekontuen bolumen osoa.
- Sortutako finantzaketa-lerro pribatuen kopurua.
- Sortutako finantzaketa-lerroen bolumen osoa.

HELBURUAK

Helburu partzialak: Administrazio publiko guztien aurrekontuetan urteko partida ekonomiko zehatzak egotea.

Azken helburua: Lau urteko planetan (4. ekintza) zehaztutako ekintzen % 100ek gauzatu ahal izateko finantzaketa nahikoa izan dezaten zaintzea. Eremu pribatuan, finantzaketa-lerro pribatuak egituratzea eta horien bolumena urtero handitzea.

1.4. SUSTAPENA PARTE-HARTZE POLITIKOA BERMATZEA.

HELBURUA: Politikan modu autonomoan parte hartzeko oinarrizko eskubidea bermatzea dakar, hauteslekuen irisgarritasuna, boto-paperak braillearen bidez aukeratzea eta boto-paperak irakurtzea bermatuz, bai eta hauteslekuak espazio ulergarriak eta atseginak direla bermatuz ere.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>33) Parte-hartze politikoko prozesuaren irisgarritasun-katea diagnostikatzea eta bermatzea</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hauteslekuen irisgarritasuna, ulergarritasuna eta adeitasuna eta posta bidezko botoaren prozedurak eta baliabideak aztertzea. - Hauteskunde-txartelen eskuragarritasunaren eta irakurketa errazaren eskakizunak aztertzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hauteskunde-batzarrak ▪ Eusko Jaurlaritza 	✓			
<p>34) Hauteskunde-programak irakurketa errazean eta informazio eskuragarrian idazteko konpromisoak hartzea, pertsona guztien bizitza politikoan parte hartzeko atea irekitzeko</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISEK 		✓		

ADIERAZLEAK

- Hautesleku irisgarrien kopurua.
- Boto-txartel irisgarriak dituzten hauteskundeen %.
- Hauteskunde-programa irisgarrien kopurua

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Hauteslekuen % 100eko irisgarritasun-diagnostikoa izatea.
- Legebiltzarrean ordezkariak duten alderdi politiko guztien konpromisoa izatea hauteskunde-programak irakurketa errazean idazteko.

Azken helburua:

- Hauteslekuen, boto-txartelen eta hauteskunde-programen % 100 irisgarriak izan daitezen lortzea.

2.1. SUSTAPENA GIZARTE- ETA ENPRESA-SARE SENDO BAT SORTZEN LAGUNTZEA, IRISGARRITASUNERAKO IRTENBIDE TEKNOLOGIKOAK EMANGO DITUENA.

HELBURUA: Ikerketa eta berrikuntza teknologikoak irisgarritasunerako konponbideak eskaintzea, eremu guztietan autonomia pertsonala sustatzea eta horiek garatzeko finantzaketa eta lankidetz-espazioak izatea.

EKINTZA	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>35) Funts pribatuek diseinu unibertsala balorazio-irizpide gisa txerta dezaten bultzatzea, enpresa, produktu edo zerbitzu berriak finantzatu edo mentorizatzeko.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dauden funtsak identifikatzea eta irisgarritasunaren arlotik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei irisgarritasunaren inguruko enpresa-sare baten sustapena eta sorrera bultzatzeko alternatibak eta proposamenak eskaintzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. ▪ Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. ▪ Udalak. Ekonomia Sustapena. 		✓	✓	✓
<p>36) Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan ildo espezifikoak bultzatzea, irisgarritasuna konpontzen lagunduko duten oinarri teknologikoko azken zerbitzu edo produktuak garatzeko.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dauden lineak identifikatzea eta irisgarritasunaren arlotik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei irisgarritasunaren inguruko enpresa-sare baten sustapena eta sorrera bultzatzeko alternatibak eta proposamenak eskaintzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. ▪ Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. ▪ Udalak. Ekonomia Sustapena. 		✓	✓	✓
<p>37) Berrikuntzarako eta metodologiarako gune irekiak diseinatzea eta sortzea, teknologian eta berrikuntzan eta gizarteratzean adituak diren eragileen arteko lankidetzarako, agenda batekin eta iraunkortasun-proiektioarekin.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unibertsitateen, zentro teknologikoen, kluster sektorialen, elkarteen, enpresen eta ekintzaileen arteko lankidetzarako metodologiak eta espazioak sortzea, berrikuntza teknologiko eta sozialerako irisgarritasun unibertsalean, benetako beharretatik abiatuta eta erabiltzailearengandik berrituz. - Esperientziak trukatea hainbat esparrutan. Berrikuntza eta laguntza teknikoak sortzea. - Proiektuen diseinuan bertan irisgarritasuna txertatzea. - Lankidetzeta-hitzarmenak sortzea unibertsitateekin, ikerketa-zentroekin eta garapen teknologikoko zentroekin, I+G+b arloan eta irisgarritasun unibertsaleko irtenbide berritzaileetan aurrera egiteko. - Irisgarritasunean irtenbide berritzaileak sortzeko aukera-nitxoak identifikatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Teknologia, Berrikuntza eta Lehiakortasun Sailburuordetza. ▪ Foru-aldundiak. Ekonomia Sustapena. ▪ Udalak. Ekonomia Sustapena. ▪ Irisgarritasunaren alde lan egiten duten erakundeak. ▪ Enpresa-erakundeak. ▪ Ekintzailetza-espazioak. ▪ Teknologia-zentroak. ▪ Unibertsitateak. 	✓	✓	✓	✓
<p>38) Autonomia pertsonala esparru guztietan sustatzen duten berrikuntza eta teknologiaren aplikazioa sustatzea.</p>					

ADIERAZLEAK

- Ikerketa eta berrikuntza teknologikora bideratutako aurrekontu publikoa eta pribatua, irisgarritasunerako irtenbideak eskaintzeko.
- Diseinu unibertsala txertatzeagatik finantzatutako edo mentorizatutako enpresa, produktu edo zerbitzu berrien kopurua.
- Irisgarritasunerako gizarte-teknologiako berrikuntza-espazio irekien kopurua eta tartean dauden eragileen kopurua.
- Lankidetzeta-hitzaumenen eta garatutako jarduera eta proiektuen kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Diseinu unibertsaleko irizpideak sartzeko aukera ematen duten lineak edo funtsak identifikatzea.
- Hainbat eragileren arteko lankidetzarako gida metodologikoa argitaratzea.
- Bi urtean, irisgarritasunerako gizarte-teknologiako berrikuntza-gune ireki bat gutxienez, lurralde historiko bakoitzeko.

Azken helburua:

- Plan honen aldian sortutako berrikuntza-guneetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo horretan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.

2.2. SUSTAPENA GIZARTE-BERRIKUNTZAREN BIDEZ LAGUNTZA- ETA ARRETA-EREDUAK BULTZATZEA.

HELBURUA: Gizarte-programetan eta ekonomia sustatzeko programetan ereduak, protokoloak, metodologiak eta, hala badagokio, laguntzak sustatzea, berritzea eta txertatzea, pertsona guztiek gozatu ahal izan ditzaten.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>39) Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten gizarte-programak bultzatzea.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Berrikuntzako eta sustapen ekonomikoko programa publikoetan, pertsona guztientzako metodologiak eta zerbitzuak berritzeko berariazko ildoak sortzea. - Dauden lineak identifikatzea eta irisgarritasunaren esparrutik proposamenak egiteko aukera. - Organo arduradunei beste aukera eta proposamen batzuk eskaintzea, pertsonen arreta emateko zerbitzuak eta laguntza-produktuak sustatzea eta sortzea sustatzeko, bizitza-eredu independentearen elementu gisa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila. ▪ Foru Aldundiak. Ekonomia Sustapena. ▪ Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritza. 	✓	✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Finantzatutako arreta-programen eta -proiektuen kopurua.
- Pertsonen arretan irisgarritasuna garatzen laguntzen duten programetarako aurrekontua.
- Metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifikoaren kopurua.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Diseinu unibertsaleko irizpideak sartzeko aukera ematen duten lineak edo funtsak identifikatzea.
- Bi urtean, metodologiak berritzeko eta pertsona guztientzako zerbitzuak emateko lerro espezifiko bat sortzea, gutxienez..

Azken helburua:

- Plan honen aldian sortutako berrikuntza-guneetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo honetan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.

2.3. SUSTAPENA FORMULA ALTERNATIBOEN BIDEZ GATAZKAK PREBENITZEA ETA KONPONTZEA.

HELBURUA: Irisgarritasunaren arloko gatazkak prebenitu eta konpondu ahal izatea, judizializazioa saihestuz.

EKINTZAK	ARDURADUNA	URTEA			
		1	2	3	4
<p>40) Gatazkak konpontzeko bide judizialaren ordezk mekanismoetan sakontzea, irisgarritasun unibertsalaren esparruan, eta informazio-materiala egitea, herritarrei begira, irizpide didaktikoak eta ulerterrazak erabiliz.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Irisgarritasunaren arloko gatazkak konpontzeko, gabeziak antzemateko eta hobetzeko proposamenak egiteko dauden mekanismoak identifikatzea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. 	✓	✓		
<p>41) Irisgarritasunaren arloko prozedura alternatibo horietan espezializatutako ekipoak prestatzea eta egiaztatzea.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gobernantza Publiko eta Autogobernu Saila. ▪ Lan eta Enplegu Saila. 		✓	✓	✓

ADIERAZLEAK

- Profesional espezializatuen kopurua.
- Profesionalak eta taldeak espezializatze egindako prestakuntza-saioen kopurua.
- Sistema alternatibo horiek herritarrei zabaltzeko kanpainen kopurua.
- Mekanismo horien bidez esku hartutako gatazken kopurua. %, epaitutako kasuen kopuruarekiko.

HELBURUAK

Helburu partzialak:

- Bi urteren buruan, gida bat izatea gatazkak konpontzeko dauden aukerei buruz eta horiek herritarrei zabaltzeari buruz. Bi urtez behin eguneratzea.

Azken helburua:

- Plan honen aldian sortutako berrikuntza-guneetan garatutako jarduera jasotzen duen azken txostena, ildo honetan identifikatutako adierazleak bereziki aipatuta.

5) AURREKONTUA

Irisgarritasun Unibertsaleko Euskadiko Estrategiaren anbizio handia eta hura eraginkor bihurtzen duen Ekintza Plan hau direla eta, erdietsi nahi diren helburuak lortzeko aurrekontu-zuzkidura garrantzitsua behar da.

Horrela, Ekintza Plan honen helburua da eragileek (batez ere administrazio publikoek, baina baita erakunde pribatuek ere, beren eskumenak baliatuz) norabide berean modu koordinatuan aurrera egitea. Aurrerapen hori bakoitzaren autonomiaren eta egoeraren errespetuan oinarrituta garatuko da. Horretarako, plan honetan adierazten da jarduera-eremu bakoitzerako egoki diren diagnostiko eta plan espezifiko guztiak egin behar direla.

Beraz, Eusko Jaurlaritzako sail bakoitzak, udal bakoitzak eta aldundi bakoitzak bere diagnostikoak eta planak egin behar ditu, eta haiek izango dira, beren baliabideetan oinarrituta eta une bakoitzean gaitutako laguntzekin, jarduera-plan horiek aurrekontuz hornitu beharko dituztenak. Beraz, erronka eta erantzukizun partekatu baten aurrean gaude, eta guztiok geure egin behar dugu.

Eragileek gauzatu behar dituzten gainerako ekintzetarako, haren garapenaren jarraipena egiteko metodologiak eta tresnak aurreikusten ditu Ekintza Plan honek, diagnostikoen eta planen aurrerapen- eta gauzatzeko-maila neurtzeko.

6) PLANAREN JARRAIPENA ETA EBALUAZIOA

Planaren kudeaketak aldizkako jarraipenak eta ebaluazioak egitea dakar, zorroztasunez, jarraibideekin, metodologiarekin eta tresnekin. Planaren beraren diseinua eta hura argitzen eta laguntzen duten prozesuak ebaluatu behar dira. Prozesu dinamikoa izan behar du, errealitate aldakorretara egokituz, baina helburuak ahaztu gabe, eta etengabe identifikatu eta txertatu behar dira Planeko ekintzen jarraipen-metrikak eta -adierazleak.

Ekintza Planaren jarraipena eta ebaluazio egiteko ibilbide-orria hau da:

1. Jarraipenaren diseinua (2021).

- Planeko ekintzen aplikazioaren jarraipen-metrikak eta -adierazleak identifikatzea eta sartzea.
- Osoko bilkuran onartzea informazioa biltzeko formularioa eta jarraipen-txostenaren egitura.

2. Urteko jarraipen-txostena (2021-2024).

- ISEK idazkaritza teknikoak identifikatutako eragile bakoitzak egindako aurrerapenen urteko eskaera, azken ekitaldiari dagokiona (urte bakoitzeko urtarrila).
- Kontsultatutako eragileen artean jarraipen-txostena egitea eta zabaltzea (urte bakoitzeko martxoa).
- ISEKen urteko lehen osoko bilkura deitzea, aurreko ekitaldiko jarraipen-txostena onartzeko eta abian den urterako aurreikusitako ekintzak bateratzeko.
- ISEKen osoko bilkuran urteko jarraipen-txostena onartzea eta Eusko Legebiltzarrari helaraztea (urte bakoitzeko ekaina baino lehen).
- Jarraipen-txostena Kontseiluaren webgunean argitaratzea.

3. Tarteko ebaluazioa (2022).

- Diseinuaren eta prozesuaren ebaluazioa.

- ISEKen urteko bigarren osoko bilkuraren deialdia. Abian jarritako ekintzak eta hurrengo urterako aurreikusitakoak bateratuko dira, eta egin beharreko zuzenketak zehaztuko dira.

4. Azken ebaluazioa (2024).

- Ekintzak bateratzea eta horien bilakaera, jarraipen-txostenetan eta tarteko ebaluazioan oinarrituta.

7) ERANSKINAK

7.1. ERABILITAKO METODOLOGIA

Ekintza-plana partaidetza-prozesu baten bidez idatzi da. Prozesu horretan, administrazio publikoek, elkarte profesionalak eta enpresa-munduko eta unibertsitateko adituek bat egin dute, batzuek esparruan esperientzia eta ezagutzarekin, eta beste batzuek ikuspegi osagarriekin, unibertsaltasuna eta zeharkakotasuna oinarri hartuta.

Hainbat etapa izan dituen parte-hartze prozesuaren garapenean, COVID-19aren pandemiak eragin saihetsezina izan du. Horren ondorioz, aurrez aurreko partaidetza- eta kontraste-jarduera asko modu telematikoan programatu eta gauzatu behar izan dira. Horrek lan egiteko moduari eragin badio ere, ez du sakonean egin; izan ere, parte-hartzaile guztiak ahalegin handia egin dute beren ekarpenak islatu ahal izateko, ohikoak ez diren metodoen bidez.

1. ETAPA

Lehen etapa honek bi helburu uztartu zituen:

- Onartu berri den Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategia ezagutaraztea.
- Ekintza Plana garatzeko ekarpenak eskatzen hastea.

Horretarako, Eusko Jaurlaritzako sailen eta Foru Aldundien plan estrategikoen eta ekintza-planen azterketa sakona egin zen, irisgarritasun unibertsalarekin lotutako jardueren bila. Ekintza horiek identifikatu egin ziren eta Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategian jasotako jarduera-ildoetan kokatu ziren.

Administrazio bakoitzari bere ekarpenak egiteko lana sinplifikatzeko lan hori egin ondoren, hiru gai hauei erantzuteko eskatu zen:

- Argia da Helburuen eta Jardun-Ildoen idazketa?
- Zure ustez, "Irisgarritasun-eredu berri baterako" garrantzitsuak diren alderdi guztiak jasotzen ditu? Baten bat falta al da?
- Ba al dago baloratu nahi duzun beste alderdirik?

Administrazio Publikoei ez ezik, Estrategiaren zabalkundea eta Ekintza Planari ekarpenak egiteko eskaera, adierazi dugun bezala, desgaitasuna duten pertsonen elkarteei eta elkarte profesionalei (horietako asko ISEKen daude, beste batzuk ez) eta enpresaren eta unibertsitatearen munduko hainbat eragileri ere helarazi zitzaien.

Ekarpenak idatziz nahiz banakako elkarrizketen bidez (aurrez aurrekoak edo telefono bidezkoak) jaso ziren.

Guztira, 75 agenterekin jarri ginen harremanetan.

Prozesu hori guztia 2020ko otsaila eta iraila bitartean egin zen, COVID-19aren pandemiaren hasieraren eragina pairatuz.

2. ETAPA

Bigarren etapa honetan, jasotako ekarpen guztiekin, Ekintza Planaren lehen zirriborroa egin zen. Zirriborro hori aurreko etapako eragileei eman zitzaien, balioetsi eta azter zezaten.

Horrekin batera, hiru webinar egin ziren ISEKeko kideekin (2012eko urtarrilaren 18, 19 eta 20an). Bertan, lehen zirriborro hori kontrastatu eta eztabaidatu zen, proposatutako jarduera-ardatzetan, berrantolaketan, planteatutako ekintzetan eta abarretan sakonduz.

3. ETAPA

Hirugarren eta azken etapan, Ekintza Plana behin betiko itxuratu zen.

Horrela, prozesuaren bigarren etapan jasotako ekarpenekin, Ekintza Plana birformulatu zen, ekarpen horiek gehituz eta Ekintza Planaren ardatzak eta ildoak birformulatuz.

Birformulazio hori ISEKeko kideei bidali zitzaien eta 2012eko ekainaren 24ko Batzorde Iraunkorren eztabaidatu zen. Batzordean bertan egindako eta dokumentuan integratutako ekarpenekin, Ezohiko Osoko Bilkura bat egin zen (uztailaren 21ean). Bertan, Ekintza Planaren aurkezpena egin zen eta Planaren zenbait alderdi eztabaidatu ziren. Osoko Bilkura horretan egindako ñabardurak gehituta, Ekintza Plana idazteko parte-hartze prozesua itxi zen.

7.2. ZEHARKAKOTASUNA

Dinamismoa eta zeharkakotasuna Irisgarritasun Unibertsalaren Euskal Estrategiaren berezko aldagaiak dira; horren erakusgarri da **XI. Legegintzaldiko Gobernu Programak** "Giza garapen iraunkorren aurrera egitea" jasotzen duela Jaurilaritzak Euskadirako 2020rako euskal gizartearekin hartutako konpromisoetan, eta bere lau zutabeen artean honakoak daude: "Giza garapena, gizarteratzea, berdintasuna eta kalitatezko zerbitzu publikoak"; eta Herriaren hamabost helburuen artean, "Integraziorako eta berdintasunerako agenda soziala" nabarmentzen da. Era berean, konpromiso gisa hartzen ditu Etxebizitzaren Legean aitortutako etxebizitzarako eskubide subjektiboa garatzea (142. konpromisoa) eta eraikitako parkea birgaitzeko laguntza ematea (144. konpromisoa).

2018-2020 aldirako Etxebizitzaren Gida Planak irisgarritasunik edo efizientzia energetikorik eza aurreikusten zuen etxebizitzaren antzinatasunarekin lotutako arazo gisa, eta, ebidentzia horren aurrean, birgaitzea etxebizitza-politikaren funtsezko elementutzat definitzen du, dagoeneko egindako jarduera biziari bultzada berria emanez eta energia-efizientiaren eta irisgarritasunaren

helburuak azpimarratuz, bai eta birgaitze integratua eta hiri-berroneratzea ere (Plan Zuzentzailearen laugarren ardatza). Etxebizitzak eta eraikinak birgaitzeko jarduketan pizgarria (4.1 ildo), eta berariazko ekintza gisa aurreikusten du irisgarritasuna errazten duten jarduketak lehenestea beste batzuen aurretik. Etxebizitza Plan Zuzentzaile honen 4.2 ildoaren helburua da irisgarritasun unibertsala bermatzeko jarduerak bultzatzea, diskriminazio positiboaren bidez, lehentasunezko esku-hartze beharrak identifikatuz eta jarduera horiek gauzatzeko informazioa eta laguntza eskainiz.

2013-2020 Osasun Planaren helburuetako bat "osasunean eta osasuneko ekitaterik ezetan eragiten duten egiturazko eta bitarteko baldintzatzaileen gainean jardutea" da, besteak beste, etxebizitza duin eta egokia eskuratzea. Planak azpimarratzen du beharrezkoa dela zahartzen diren pertsonen ongizatean eta tratu onean aurrera egitea, helburu gisa "zahartze osasungarria sustatzea" ezarriz, eta etxebizitzaren arloan irisgarritasuna hobetzeko beharra aipatzen du, oztopoak minimizatuz.

2017-2021 Gizarteratze Aktiboko IV. Planak, bestalde, beste ekintza batzuen artean, osasun-zerbitzuetarako irisgarritasun unibertsala, zainketen jarraitutasuna eta kalitatezko arreta integrala bermatzea aurreikusten du Euskadin bizi diren pertsona guztientzat, zenbait kolektibo edo pertsona-talderi osasun-zaintzak eskuratzeko desabantailak edo zailtasunak sortzen dizkieten oztopoak ezabatuz, hala nola oztopo fisikoak eta garraio-oztopoak. Plan horren helburua da, halaber, hezkuntza-premia bereziei eta laguntza-premia handienak dituzten kolektiboetara erantzuna emango dien Lanbide Heziketako eredu bat diseinatzea, batez ere adimen-urritasuna duten pertsonen kasuan.

2017-2020 Enplegu Plan Estrategikoak, turismo-sektorean enplegua sustatzeari dagokionez, turismo-eskaintza indarreko irisgarritasun-araudira egokitzea aurreikusten du. Gainera, enplegua sortu nahi da birgaikuntzaren sektorean, etxebizitzaren esparruan eta, lehentasunez, irisgarritasun-baldintzak hobetzean. Azkenik, plan honek, ebaluazioaren esparruan, gardentasun-printzipioa finkatu nahi du, informazioa modu ulergarrian, arinean eta irisgarritasunari dagokionez egokienak diren kanal edo euskarrien bidez emanez.

2019-2022 Unibertsitate Sistemaren Planak eraikinak eta azpiegiturak eraberritzeko, egokitzeko eta hobetzeko programa bultzatu nahi du, batez ere irisgarritasuna eta autobabesa indartuz.

Eskola inklusiboa garatzeko 2019-2022 aldirako esparru-planak irisgarritasuna aipatzen du abiapuntuetan eta indarguneetan, eta, zehazkiago, helburu hauek ditu: ikasle gorra hizkuntzen curriculumera sartzea, ikusmen-desgaitasuna duten ikasleak hezkuntzan sartzea eta laguntza-egiturak egotea, hala nola ikusmen-desgaitasuna duten ikasleen hezkuntza-inklusioko baliabide-zentroak, eta aniztasunari erantzuten espezializatutako profesionalak (irakasle aholkulariak eta orientatzaileak, pedagogia terapeutikoko irakasleak, fisioterapeutak, entzumen eta hizkuntzako irakasleak, zeinu-mintzairako interpreteak, hizkuntza indartzeko irakasleak, terapeuta okupazionalak, hezkuntza-laguntzako espezialistak...), laguntzak antolatzeke eta ikasleekin modu malguagoan esku hartzeke aukera ematen dutenak.

Hezkuntza Sailaren **Heziberri 2020 Planak** irakasleei laguntzeko dokumentuak, irisgarritasun kognitibo eta sozialari buruzko gidak eta entzumen-desgaitasunari buruzko gidak egitea sustatu du.

Turismo 2020 Plan Estrategikoak turismo-industria indartu eta sendotu nahi du, kalitateko, irisgarritasuneko eta jasangarritasuneko turismo-kudeaketako programen bilakaerarekin eta hedapenarekin, besteak beste. Irisgarritasuna azpimarratzen da iraunkortasunaren berezko osagai gisa, eta, hain zuzen, Europar Batasunak guztiontzako turismoa Europa mailan babestea planteatzen du, jasangarritasunaren erronkaren barruan. Bestalde, irisgarritasuna kalitatearekin ere lotuta dago plan honetan, enpresa-kudeaketan irisgarritasun-irizpideak sartzeak turismo-erabiltzaileei ematen zaien zerbitzuaren azken kalitatea errazten baitu. Hala eta guztiz ere, turismo-eskaintzaren kalitatea hobetzeko strategiaren esparruan, sektorean irisgarritasun unibertsala sustatzearen aldeko apustua egin da, eta, horregatik, Euskadiko Turismoko Irisgarritasun Eredua garatu zen, hainbat jarduerak (laguntza-lerroak, hitzarmenak, etab.) eta Turismoko Irisgarritasun Eredua zeharkakotzeko eta bultzatzeko hainbat lan-mahaik lagunduta.

Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzaren **2016-2019 aldirako EAEko Gizarte Zerbitzuen Plan Estrategikoak**, Gizarte Zerbitzuen Euskal Sistema sendotzeko, bere erronken artean honako hau du "Gizarte-zerbitzuen, osasun-zerbitzuen eta etxebizitza-, hirigintza- edo garraio-politiken arteko koordinazioan aurrera egitea, pertsonak eta familiek eguneroko bizitzarako behar dituzten laguntzak izango dituzten ingurune atseginak gaituz, birgaituz, egokituz, antolatuz eta hornituz, arreta berezia jarriz zahartzearen eta kronikotasunaren fenomenoetan, arreta osoa pertsona ardatz hartuta eta ikuspegi komunitarioarekin (batez ere, etxez etxekoa)".

Zahartze aktiborako 2015-2020 Euskal Estrategiak, Gizarte Zerbitzuen Zuzendaritzarenak, badu "Lagunkoitasuna eta ongizatearen gizartea eraikitzen parte hartzea" izeneko arlo espezifiko bat, zahartzen ari diren pertsonen posizio aktiboa, autonomia eta ahaldundua sustatzeko helburu eta ekintza zehatzak biltzen dituena.

Azkenik, Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Legeak Irisgarritasuna Sustatzeko Euskal Kontseilua sortzen du, bere edukien garapena bultzatzeko partaidetza-organo gisa, eta bertan daude Eusko Jaurlaritza, gainerako euskal administrazioak, desgaitasun funtzionalen bat duten pertsonak ordezkatzeko dituzten elkarteak, kontsumitzaileen eta erabiltzaileen erakundeak, sustatzaileen eta eraikitzaileen elkarteak eta elkargo profesionalak. Hau da, Kontseiluaren zeharkako osaerak, erakunde publiko eta pribatuekin, eremu eta sail desberdinekin, desgaitasunen bat duten pertsonen ordezkariekin, organo egokia bihurtzen du Irisgarritasun Unibertsalaren Euskadiko Estrategiaren ibilbide horren buru izateko (zeina idatzita eta onartuta baitago), bai eta haren jarraipena eta ebaluazioa egiteko ere.